

25 ÅR

VÄRMLANDS ANOR

2008:4

December 2008

Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening

Årgång 25

Bilden är tagen julen 1908. På baksidan av kortet står: "Arvid Lundberg med hästen Brunte vid Borgviks kyrka julen 1908".

Arvid Lundberg (1875-1962) var hemmansägare i Överud, Borgviks socken och bodde på gården Lyckan. Det är okänt vem fotografen var och vad Arvid hade för ärende de fem kilometerna med häst och släde ner till bruket.

Kortet är utlånat av Peter Borg.

VärmlandsAnor

Författarna ansvarar för riktigheten i artiklar. Citera gärna VärmlandsAnor, men glöm inte att ange källa! Eftertryck av texter endast med författarens tillåtelse. Redaktionen förbehåller sig rätt att redigera insända bidrag.

ISSN 1400-1047

Upplaga 1400 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare
Bengt Nordstrand, Karlstad

Redaktör
Åke Hörnqvist, Lagmansvägen 10, 663 41 Hammarö
Tel 054-52 54 43 ake.hornqvist@hammaro.st

Layout
Olle Andersson, Karlstad

Tryck
Tryckeri AB Knappen, Karlstad

Föreningsfakta

Föreningen bildades 1983 och har till ändamål att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsforskning i Värmland och förena dem som delar detta intresse.

Föreningens adress
c/o Bengt Nordstrand, Herrgårdsgatan 12, 652 24 Karlstad

Organisationsnummer 873201-6897

Medlemsfrågor
Kontakta Jens-Åke Nilsson: jenske.nilsson@telia.com

Medlemsavgift
Medlemsavgiften är 150 kr för ordinarie medlem och 50 kr för familjemedlem (2008) till svenskt postgiro **46 96 60-5**.
Medlemmar i Norge betalar 140 norska kronor + porto 50 norska kronor till norskt postgiro **7877.08.16652**

Hemsida
www.genealogi.se/varmland

Föreningens styrelse

Ordförande Bengt Nordstrand,
Herrgårdsgatan 12, 652 24 Karlstad. Tel. 054-18 99 61

Vice ordförande Lars-Gunnar Sander,
Norra Berghaget, 667 32 Forshaga.
Tel. 054-87 27 54 Mobil 070-634 81 87

Sekreterare Gunnar Jonsson,
Älvhagsg. 25, 661 40 Säffle. Tel. 0533-105 59

Kassör Jens-Åke Nilsson,
Strandvägen 13D, 652 17 Karlstad. Tel. 054-56 47 83

Programansvarig K-G Lindgren,
Linnévägen 11, 661 43 Säffle.

Tel. 0533-14124, mobil 070-522 85 49

Utställningsansvarig Hans Olsson,
Virvelgatan 77, 667 32 Forshaga. Tel. 054-87 29 93

Forskarförteckning Peter Borg,
Ringvägen 1, 660 60 Molkom. Tel. 0553-415 37

Ledamot Anneli Johannesson,
Snoavägen 4, 663 41 Hammarö. Tel. 054-52 13 86

Ledamot Gunilla Klarqvist,
Radhusgatan 1, 664 40 Slottsbron. Tel. 0555-301 07

INNEHÅLL

- 3 **Ölmedrängen och Rockefeller**
Ingvar Sjögren
- 5 **Organister och sjukvård i Sunne på 1700-talet**
Pelle Räf
- 8 **Gustaf Elgenstierna och Värmland**
Johan R:son Sjöberg
- 10 **Magnus Andrae Carlinus gravsten i Grava**
Bertil Olsson
- 11 **Värmlands Släktforskarförening 25 år.**
Lars Gunnar Sander
- 13 **Värmländsk utvandring till Norrland**
- 14 **Donatorernas släktskap**
Olle Andersson
- 15 **Släktforskar dagarna i Malmö**
Lars-Gunnar Sander
- 18 **Ljus från ingenstans**
Eva Fredriksson
- 19 **Anor sökes**
- 20 **Föreningen Bergslagsarkiv**
Thomas Kvarnbratt
- 21 **Ur andra medlemsblad**
- 23 **Julklapptips**
- 24 **Antavla 142**
- 26 **Antavla 143**

Redaktörens ruta

På måndag - den 15 december - fyller vi 25 år. Med anledning av detta ger Lars Gunnar Sander en resumé över viktigare tilldragelser under de gångna åren.

Ingvar Sjögren berättar på ett medryckande sätt om vad funderingar kring en penna kan leda till.

I det här numret har vi också en recension av en mycket intressant roman. Den är ett exempel på något nytt i bokvärlden. Inom såväl skönlitteraturen som inom facklitteratur i den historiska genren, har det på senare år börjat dyka upp böcker, som tar sin utgångspunkt i genealogiska fakta, som forskats fram på traditionellt släktforskarmanér.

Manusstopp för 2009:1 är 9 februari

Ölmedrängen och Rockefeller

Av Ingvar Sjögren

I min ägo finns en liten blyertsstift-penna i nysilver som blev starten på min släktforskning. Min mor som inte lever längre berättade för flera år sedan att pennan kom från hennes föräldrahem.

Hon mindes att pennan kallades ”amerikapennan”. Hon berättade att min mormor hade en bror som utvandrat till Amerika. Enligt hennes berättelse arbetade han som chaufför hos Rockefeller. I samband med någon av Rockefellers Europaresor besökte han släktingarna i Sverige. En av de presenter han hade med sig var nämnda penna.

Detta hände någon gång kring 1930. Jag har förstått att kontakten med slakten på andra sidan Atlanten var ganska sporadisk för att så småningom upphöra helt.

På jakt efter fakta

Åren gick och när jag en dag såg pennan fick jag idén att undersöka historien bakom min släkting som var chaufför hos Rockefeller. Jag hade inte släktforskat förut men fick tips av en arbetskamrat.

Jag började med 1890 folkräkning som fanns tillgänglig på nätet. Jag hittade min mormor och uppgifter om hennes familj. Familjen bodde på torpet Ängtorpet i Ölme. Hon hade två bröder som hette Wilhelm Jansson född den 10 februari 1875 och Erland Jansson född den 29 september 1880.

Jag blev rekommenderad att köpa CD-skivan ”Emigranten Populär 2006”. Där fanns uppgiften om Wilhelm som utvandrade som 19-åring och Erland som 17-åring. Det var

nya uppgifter då jag tidigare hört att det var en av mormors bröder som utvandrade.

Vem av de två bröderna blev chaufför hos Rockefeller och var tog den andre brodern vägen? Jag ”googlade” osystematiskt på amerikanska hemsidor tills jag hittade hemsidan ”Rockefeller Archive Center”.

Det var möjligt att kontakta arkivet via mail med frågor. Det framgick dock på hemsidan att man hade svårt att få fram uppgifter om personer som arbetat hos Rockefeller.

Jag mailade ändå till arkivet uppgiften om födelsedata och namn på mina två släktingar och att en av dem skulle ha varit chaufför hos Rockefeller. Efter två dagar kom mailsvar.

Någon med det efterfrågade namnen fanns inte i arkivet. Däremot hade de uppgift om en chaufför som hette William Johnson. Han hade samma födelseår och födelsedatum som Wilhelm Jansson. Enligt arkivet var det vanligt att emigrationsmyndigheterna eller emigranten själv ändrade sitt ursprungliga namn till ett mer ”amerikanskt” namn.

Efter några dagar får jag via kurirpost, utan kostnad för mig, översänt kopia på materialet som fanns i arkivet om William Johnson. För att vara säker så kollade jag med passagerarlistorna som fanns på Ellis Islands hemsida. Där fick jag fram att Wilhelm Jansson kallades William Johnson när han kom till Amerika. Jag hade hittat rätt person.

Arkiven berättar

Första gången William finns omnämnd i arkivets handlingar är 1905

i en lista över julgåvor och hans sysselsättning var ”Stableman and coachman”. Det innebar att han sannolikt arbetade i stallet. Nästa uppgift finns om honom 1910 då han tillsammans med fem andra ”coach and stableman” fick sin lön justerad till 65 dollar per månad.

Familjen John D Rockefeller Jr brukade tillbringa sommaren i delstaten Maine. Man var tvungen att söka nya körkort för att få köra bil i en annan delstat. I arkivet finns kopia på en ansökan för två personer i familjen Rockefeller och två anställda att få köra bil i Maine. En av de anställda som anges i ansökan är William. Ansökan lämnades inför sommaren 1919. I ansökan framgick även William födelsedata och att han var ”five feet and eight inches tall and weighing 150 pounds” samt att ögonens färg var blå och håret ljust.

I arkivet finns vidare ett brev från John D Rockefeller Jr till William i februari 1940. William fyller 65 år och ska sluta sitt arbete hos Rockefellerfamiljen efter mer än 40 år.

Det är ett personligt skrivet brev där Rockefeller tackar honom för allt som han betytt för Rockefellerfamiljen. Rockefeller konstaterar att relationen mellan familjen och William har varit mer än som en anställd och kännetecknas av ett ömsesidigt förtroende och genuin vänskap. Han påminner om den vänskap som grundades när de tillsammans skötte familjens hästar som de båda älskade.

I brevet nämns också att William nu flyttar till ett eget hus och Rockefeller hoppas att de pengar som

William själv sparat tillsammans med månatliga pensionen från Rockefeller på 113 dollar ska ge honom ett bra liv.

Avslutningsvis skriver han att William skall inte tveka att höra av sig om han drabbas av några problem och inget ska få fördärva den vänskap som finns mellan William och varje medlem i Rockefellerfamiljen.

Vad hände sedan?

I arkivet finns också ett urklipp ur tidningen "Tarrytown Daily News" den 5 augusti 1952. Tarrytown var den stad som Rockefeller bodde i och också där som William bodde

efter han slutat sitt yrkesliv. I artikel nämns att den 1 augusti firar William Johnson och hans fru Mary guldrölopp. Högtiden firas tillsammans med sönerna William Jr och Walter som som också bor i Tarrytown. Två barnbarn har de också.

Rockefeller läser artikel, arkiverar den och skriver ett brev där han gratulerar och uttrycker sin tacksamhet för alla de år de tjänat Rockefellerfamiljen. Det finns också en kopia i arkivet på en notering till ekonomiavdelningen att det ska bifogas en check på 500 dollar till brevet.

I arkivet finns också ett brev från Mary och William med tack för gå-

van och det som Rockefellerfamiljen betytt för dem.

Genom kontakten med Rockefeller Archive Center fick jag veta vad som hände min mormors bror i USA. Min forskning fortsätter nu med en förhoppning att kunna etablera en kontakt med Williams Johnsons ättlingar men även kanske hitta uppgifter om ytterligare tre av min mormors bröder som utvandrade till Amerika.

Genom att studera husförhörslängderna före 1890 har jag nämligen upptäckt att min mormor hade ytterligare två bröder som också utvandrade till USA.

J.D. Rockefeller Sr och Jr 1915

John D. Rockefeller, Jr., född 29 januari 1874, död 11 maj 1960 var filantrop och medlem av den amerikanska familjen Rockefeller.

Han var det femte barnet och den ende sonen till Standard Oils grundare John D. Rockefeller och var en av sin tids rikaste personer. Han gick på Browning School i New York City och sedan på Brown University. Under en tid arbetade han på faderns företag. Under den stora depressionen finansierade han byggnaden Rockefeller Center och blev en av New York Citys största fastighetsägare.

Han är främst känd för sin filantropiska verksamhet efter att han och andra medlemmar i familjen skapat Rockefeller Foundation (Rockefellerstiftelsen) och grundat Rockefeller University. Rockefeller skänkte den mark som FN-skrapan är byggd på.

Han intresserade sig särskilt för naturskydd, och köpte och donerade mark för inrättandet av flera nationalparker, däribland Grand Teton, Acadia, Great Smoky, Yosemite och Shenandoah.

Från Wikipedia - den fria encyklopedin på nätet.

Namn åt de döda - draghjälp av SVAR

■ Ett samarbetsavtal har slutits mellan SVAR och Sveriges Släktforskarförbund om gratis tillgång till SVARs SCB-material för medarbetarna i Namn åt de döda-projektet.

Det finns bland släktforskarna ett stort intresse för att hjälpa till med registreringarna, men svårigheter med att få tillgång till källmaterialet har satt käppar i hjulen.

Avtalet med SVAR kommer nu att ge alla med dator och Internetuppkoppling tillgång till arbetsmaterialet för hela Sverige åren 1901-37.

Samarbetsavtalet med SVAR innebär att medarbetarna i Namn åt de döda får gratis tillgång till SVARs SCB-material online. I gengäld får SVAR hjälp med indexering av SCB-längderna, något som underlättar arbetet och för framtiden förbättrar

sökmöjligheterna för alla SVARs kunder.

Det som nu blir tillgängligt är SCB:s födelse-, vigsel- och dödböcker 1898-1937 samt församlingsboksutdraget 1930 för alla Sveriges församlingar.

Mer information hittar du på "RÖTTER"

Organister och sjukvård i Sunne på 1700-talet

Av Pelle Räf

Sunne är en av få värmländska landsförsamlingar som skaffade orgel till sin kyrka redan på 1700-talet. I kyrkoräkenskaperna läses sålunda: ”1730 in Julio köppt ett nytt *urgewärck*.” Detta orgelverk var sannolikt ett litet sk positiv av ungefär samma storlek som det som bevarats till våra dagar i Nyeds kyrka. Upphovsman till Sunneinstrumentet var den välkände orgelbyggaren Johan Niclas Cahman (ca 1679-1737). Räkenskaperna uppger att det målades 1752 av bildhuggaren Isak Schullström (ca 1712-1778) från Svanskog. När Sunne kyrka byggdes om och utvidgades kring 1798, ansågs positivet för litet för kyrkorummet och såldes så småningom till Norra Solberga i Småland. Där uttrangerades det slutligen på 1830-talet.

Petter Faber.

Sunnes förste organist hette Petter Faber. Han var född omkring 1709 och avled i Sunne 1768 gift med prästdottern Stina Lindgren (ca 1707-1782) från Blomskog. I det lilla organistbostället föddes två barn. Dottern Anna Lisa Faber (1740-1824) förekom bl a som kammarjungfru på Gylleby i Sunne hos fröken Anna Elisabet Gylenspetz (1729-1805). Sonen Johan Anders Faber (1742-1773) blev svagsint. Om honom och föräldrarna skrev därför Sunne-prosten Johan Fryxell (1712-1786) till Domkapitlet 1767:

”Nödgas i ödmukhet föredraga de ängsliga omständigheter, hwarutinnan sig befinner Organisten Fabers Son i Sunne *Johan Faber* 25 år gammal, i det han understundom finnes ej wäl förwarad til sina sinnen, en så mycket bedröfweligare tillfällighet för deß föräldrar, som de sitta i en liten stuga ej langt ifrån Kyrkan i största fattigdom, utan dräng, utan Piga och utan minsta förmåga at kunna wårda detta olyckeliga barn”.

Resultatet av skrivelsen blev att Johan togs in på Hospitalet i Karlstad, vilket kostade församlingen drygt 30 daler enligt räkenskaperna 1772/73. Modern blev sedan om möjligt fattigare. I varje fall betaltes ”Faberskans likkista” med fattigmedel 1782.

Lindriga fall av sinnessjukdom trodde man måhända kunde dämpas genom brunnsdrickning. Det intrycket kan vi få av att man skickade den ”Sinnesswage Mannen Bryngel Andersson” (1746-1816) i Munkebol (eller ”Monkebacka”) sommaren 1781 till ”Lysviks Brunn”¹ i följe beslut på sockenstämmor 27/5 och 30/9 det året. Ur fattigkassan togs då 26 daler silvermynt för att betala hans brunnsvistelse, sedan man förmått östemtingarna att punga ut med en tredjedel av hela kostnaden om uppskattningsvis 39 daler. Den ”hufwudswage” Bryngel var nämligen född i Östmansby i Östra Ämtervik. Lysviksvattnet tycks ha bekommit honom gott. Han avled ju först trettiofem år senare i Munkebacka, far till barn födda 1785, 1789 och 1792.

Anders Söderman.

Näste organist i Sunne blev västgöten Anders Söderman. Han lär ha varit född 1736, och som tjuugoåring fick han sin första organisttjänst i Norra Vånga ett par mil sydväst om Skara. Han kom då från Varnhem, i vars klosterkyrka med orgel från 1670-talet han kan ha lärt sitt yrke. Det förefaller dock som om han misskötte sig och hade dålig ekonomi både i Vånga och i Marstrand, där han tjänstgjorde 1766-69.

Inte fick han det bättre i Sunne, eftersom man inte heller här hade lyckats förena organistsysslan med den något lukrativare klockarebeställningen.

Enligt en utgiftspost i räkenskaperna 1769/70 gav församlingen honom dock detta första tjänsteår 50 daler, vilket förslagsvis var ett flyttnings- eller bosättningsbidrag.

Fransoser.

Nästa budgetår och närmare bestämt 4/1 1771 är två medicinhistoriskt intressanta utgifter om sammanlagt 114 daler antecknade ”Till Söderman För curerad Wenerisk sjuka”, som drabbat ”Anna och des dotter” samt ”Margareta och des dotter”. Dessa fyra patienter kan to m ha varit tillfälligt inhysta i organistbostället under kuren, ty på kreditsidan läses också en post 5/12 1770 om 3 daler och 16 skilling för ”½ Tunna malt till de Siuka hos Söderman”.

Naturligtvis undrar man, kan bara ana men får väl aldrig veta hur Söderman försökte bota den veneriska sjukdomen syfilis och var han lärt sig kuren. Syfilis gick allmänt under benämningen ”fransoser”, och tillgänglig för den läskunnige fanns i varje fall redan 1713 en skrift om 120 sidor: ”Tanckar om then smittosame sjukdomen fransoser, och salivation eller dregel-curen”. Författare var arkiatern Johan Linder (1678-1724), båtsmansson från Karlstad och adlad Lindestolpe. Nästa opus i genren kan ha varit livmedikus Johan Gustaf Hallmans (1726-1797) ”Lätt och minst kostsamt sätt, at bota och förekomma venerisk smitta hos gemene man, i brist af veneriske cur-hus”, tryckt 1774.

Emellertid anlätades vår organist i Sunne även 1780 för att bota fransoser. Bland utgifter det året är nämligen noterade drygt 12 daler

till ”Söderman för *Veneriska* siukans läkande å fattiga pig: Jngierd fr: S^{ma} Wiken” samt 3 daler och 8 skillingar för ”*medicamenter*” till ”Sjuka pigan hos Söderman”. Vi noterar prepositionen ”hos”, som kan få oss att tro att också Ingegärd var korttidsboende hos Söderman, men ger drivna Sunneforskare i uppdrag att identifiera henne i Södra Viken. Hon förekom tillika i sockenstämmoprotokoll 17/9 1780 med sitt patronymikon Nilsdotter som ”Kjämd för beskedlighet och Ärbar lefnad, troddes oskyldigtwis denna wederstyggeliga sjukdom hafwa iråkat”.

Darelii "Socken-Apothek" 1760 innehåller ett recept mot "Fransoser", vilket består bl.a. av en "Mercurial Blandning", dvs en blandning med kvicksilver. Eventuellt kan organisten Söderman ha läst och använt det. (Exemplar i Stifts- och landsbiblioteket, Skara).

Söderman avled 10/5 1783. Församlingen betalade även *hans* likkista, får vi veta i räkenskaperna 1783/84, men kostade dessförinnan på honom 4 daler "under des Siukdom". Hans fransosbotarkunskaper tycks emellertid ha övertagits av hans änka Kristina Lind (f ca 1736). Bland utbetalningar 1784/85 läses

nämigen flera poster till "Södermans Änka", som under två veckor vårdat den "Weneriska flickan i Moängen", och då lagt ut "Matvaror" för henne. Vid ett tillfälle omtalas den arma tösen som "Christin Ersdotter från Moängen".

Södermanskans behandling båtade dock föga, varför Kristin skickades till det 1775 öppnade länslasarettet i Karlstad. Det framgår av sockenstämmoprotokoll 3/6 1787, då församlingen krävdes på resterande betalning för "den med *Venerisk* smitta och kräfta behäftade Flickans från Moängen underhåll" under tretton månader "wid Lazarettet". Provinsialläkaren Johan Herman Ekman (1734-1800) åberopade en kvittens daterad 8/5 1785. Ekman var förresten den tredje i raden av länets provinsialläkare alltsedan 1738² och "den första Läkare, som i Wermland bragte Koppypmpningen i gång", enligt Sackléns hart när uråldriga läkarhistoria.

Under sin tid i Sunne förekom Söderman också i Fryksdals nedre häradsrätts protokoll i läkarfunktion, tyvärr utan angivande av sjukdom. Jag citerar och refererar ur §118 i domboken 27/11 1777:

"Organisten Anders Söderman, hade til detta ting instämt Nils Elofsson och hans hustru Rangela Olsdotter i Kohltorp med påstående, at enl. räkning, som af *Provincial Medicus Assessoren* Ädel och Högaktad Herr *Doctor Johan Herrman Ekman* ... gillad, utbekoma af S^{deme} för hustruns läkande 8 rd 8 sk specie tillika med ersättning för rättegångskostnaden."

Svarandena Nils Elofsson (ca 1718-1783) och hans hustru Rangela Olofsdotter (ca 1721-1801) förnekade inte att käranden "haft besvär med henne under hennes siukdom", men trodde att han redan var betald därför. Detta bestred Söderman, varefter bl a klockaren Johan Gabriel Wigelius (1743-1790) i Sunne vittnade, att "Söderman eftter det han *curerat*" hustrun lånat ett silverföremål av henne värderat till 8 daler. Det framkom sedan att Söderman fått andra

"persedlar" av Rangela, varefter rätten avsade:

"Emedan den räkning, som *Söderman* gifwit Sderne för sitt besvär med hustruns läkande ... af wederbörande *Provincial Medicus* granskad och gillad, ty anser wäl Häradsrätten, den här för giltig; men som det genom nämndens intygande är wordet utrönt at *Söderman* der til har *cureradt* S^{dens} hustru, haft flera siuka at sköta, som ... warit pliktiga at läkarelön betala; altså anser rätten både billigt och rättwist at förklara, det *Söderman*, sedan 3 Rd. 10 sk. 8 rt afgådt hans fordran, icke bör niuta mer än 3 Rd. Specie af S^{deme} för sitt besvär, hwilka de förpliktas at genast betala och ersätta rättegångskostnaden med 32 sk."

Det enligt min mening märkligaste i detta nu ofullständigt refererade mål är det faktum att organisten Söderman fick verka som läkare sanktionerad av den akademiskt utbildade provinsialläkaren Ekman. Anmärkas bör emellertid, att Söderman förekom i ett annat mindre smickrande rättegångsärende vid samma ting. Enligt dess §108 tilltalade länsmannen Erik Westholm (ca 1738-1802) honom

"för det han såsom gift karl, med sin tjänstepiga Brita Christophersdotter ... skall hafwa enfalt hor begådt, hwarefter hon hafwande blifwit och barn framfödt, som icke haft lif."

Söderman blånekade. Brita hade inga säkra bevis eller vittnen, varför rätten friade Söderman och dömde Brita att böta 40 daler "för hor eller lönskaläge".

Men på tal om dödfödda barn kan nämnas, att Sunne församling i november 1782 köpte en "Bok om Barnmorskor", som synbarligen var Johan Kraaks (1745-1810) nyutkomna "Hand-bok för barnmorskor" tryckt 1782. Den är nämligen upptagen bland kyrkans inventarier t ex 1852. Där hittar man också två andra medicinhistoriskt intressanta titlar från 1700-talet: "Hartmans [Läkarebok]" och "Darelii Socken-Apothek", d v s Åbo-professoren Johan Haartmans (1707-1778) "Tydelig underrättelse, om de mäst gångbara sjukdomars kännande och botande, genom lätta

och enfaldiga hus-medel”, som gavs ut 1759 och 1765 men inköptes av sunneborna budgetåret 1774/75, samt västgöten Johan Anders Darelii (1718-1780, adlad Darelli) ”Socken-apothek och någre hus-curer” från 1760 med en andra upplaga 1771.

Inköpet av barnmorskeboken kan ha haft samband med att man på sockenstämma 26/8 1781 diskuterade ”en privilegierad BarnMorskas anskaffande” tillsammans med Lysviks församling. På förslag var ”Mad: Anna Lisa Walbom” (f 1755), dotter till den 1759 suspenderade komministern Olof Wallbom (1708-1764) i Lysvik. Enligt protokollet ansågs hon vara ”en i öfrigt rådig och skicklig Mäniskja, man med trygghet härutinnan kunde sig förtro, sedan hon wid Barnsängshuset i Stockholm eller ock an-

norstädes njutit behörig information och med tilbörigt Wittnesbörd om skicklighet såsom Barnmorska wore försedd”.

Anna Lisa blev sannolikt aldrig Sunnes första examinerade ’jordemoder’. Om man skall tro och komplettera Herdaminnet var hon först(?) gift med en förmodligen ganska kortlivad skraddargesäll Johan Lundgren från Karlstad och fick med honom en dotter Maria Greta 1/1 1781, som avled fem månader senare, och en son Petter 4/12 1782, allt i Gällserud i Lysvik. Därefter förekom hon bl.a. som hushållerska på Agnhammar i Grums, där hon 1789 gifte sig för andra(?) gången med en gårdsdräng Anders Svensson, som hon födde en son Olof ca 1790.

Organisten Söderman hade kanske tillgång till läkarböckerna. De bör åtminstone ha tjänat som lämplig kompletteringsläsning för en av hans efterträdare, kyrkoherdesonen Sakarias Anagrius (1761-1793) från Himmeta i Västmanland. Ty vid organistval 1789 sades denne ha god kännedom om ”Läkarekonsten och läkemedels forskriwande, samt färdighet i åderlåtning”. Den sistnämnda talangen kan sägas bekräftas i hans bouppteckning, som upptar två ”lansätter med foutral”, d v s lansetter (bl a åderlätningssinstrument) med fodral.

Kommentarer:

¹ Någon annan hälsobrunn än Vålberga Brunn känner jag inte till i Lysvik. Enligt uppgift i boken ”Lysvik inför år 2000” existerade den dock 1783-1922.

² Den förste provinsialläkaren i Värmland hette Pehr Hamnerin (1712-1766), verksam 1738-64. Han var järnbärarson från Kristinehamn och avled på sin gård i Eskilsäter. År 1742 lät han i Stockholm trycka en bok om ”Rödsoten”, d v s dysenteri, vilket föranleder mig att nämna, att Sunne församling bl a 1772/73 inhandlade ”Medicamenter och Rödsott pulwer” för drygt 15 daler.

Litteratur och arkiv:

Edestam, A., Karlstads stifts herdaminne från medeltiden till våra dagar. 3. Karlstad 1968.

Fryksdals nedre häradsrätts arkiv AIa:30 (Värmlandsarkiv, Karlstad).

Följande kyrkoarkivalier: Grums AI:3 och C:2, Lysvik AI:3 och C:3, Norra Råda AI:1, Segerstad AI:4, Sunne bl a C:8, KI:2, LI:5 & LI:7, LIII:2 & LIII:3 och N:2, samt Östra Ämtervik AI:1 och C:2 (Värmlandsarkiv).

Räf, P., Orglar och organister i Karlstads stift t o m 1869. Skara 2007.

Sacklén, J. F., Sveriges läkare-historia ifrån konung Gustaf I:s till närvarande tid. Nyköping 1822-53.

Thyresson, N., Från fransoser till AIDS. Stockholm 1991.

Waller, Å., Medicinhistoriska återblickar på sjukvården i Värmland. Karlstad 1995, samt databasen Libris.

Gustaf Elgenstierna och Värmland

Av Johan R:son Sjöberg

Trots att Gustaf Elgenstierna sannolikt inte är någon främling för denna tidnings läsekrets skall jag ändå inleda med en liten presentation av honom: Gustaf Magnus Elgenstierna, tillhörande adliga ätten nr 1618, född 1871 26/8 å Klovsten, V Vingåkers församling, Södermanland, som son av postmästaren Karl Jonas Reinhold Elgenstierna (1831-1899) och hans hustru Eva Sofia Antoinette Petersohn (1844-1899). Gustaf Elgenstierna blev student 1901 och kontrollör i Generalpoststyrelsen 1919. Han var initiativtagare till, och var 1911-1944 redaktör för Svenska släktkalendern, och var från 1938 till sin död redaktör för Sveriges ridderskap och adels kalender. Elgenstiernas ojämförligt största och mest svårslagna bedrift är dock att han utgav och redigerade ”Den introducerade svenska adelns ättartavlor” i 9 band åren 1925-1936. Elgenstierna baserade detta verk på Gabriel Anreps föregångare, men rättade till en hel del felaktigheter i Anreps utgåva (som Anrep inte kan lastas för, då han var förpliktigad att följa Riddarhusstamtavlorna slaviskt). Till sin hjälp hade Elgenstierna en stab av duktiga medhjälpare, bl. a. professor Gottfrid Carlsson, som arbetade med medeltidsgenealogierna, arkivrådet Johan Axel Almquist och direktören Govert Indebetou, som alla var kända genealoger. Elgenstierna dog 1948 21/3 på Lidingö, Uppland. Elgenstierna ingick äktenskap 1908 12/11 i Matteus församling, Stockholm med Clara Emilia Sandberg, född 1877 12/8 i Hedvig Eleonora församling, Stockholm, död 1954. Som jag skall visa hade Elgenstierna flera olika anlinjer tillbaka till Värmland, och jag tar dem en och en.

Linje 1: Linjen från Salomon Pedersson

Salomon Pedersson, var borgare och hertig Karls (sedermera Karl IX) köpman i Karlstad. Han var gift med Emerentia Andersdotter, och var stamfader för adliga ätten Cederstedt, nr 1404.

Makarnas son, Peder Salomonsson, var borgmästare i Karlstad. Han gifte sig 1609 med Karin Knutsdotter, född 1591, död 1659, som var dotter av den förste borgmästaren i Karlstad, Knut Olofsson, som var borgmästare i nämnda stad 1584-1610, och stamfader för släkten Canutius, och hans hustru Kerstin Olofsdotter Luth.

Peder och Karin hade sonen Salomon Pedersson Carolstadius, född 1610, död 1681, som även han, liksom sin far och morfar, var borgmästare i Karlstad. Han gifte sig 1657 med Margareta Roman, född 1636, död 1727.

Deras son var bergsrådet Jonas Carlstedt, adlad Cederstedt och introducerades på Riddarhuset under nr 1404, född 1659, död 1730. Han var gift 1718 med Ulrika Cronström, av adliga ätten nr 786, född 1692, död 1761.

Deras son var brukspatronen Per Cederstedt, född 1721 18/7, död 1762 22/5. Han var gift 1755 1/1 i Stockholm med Johanna Maria Ehrenhielm, av adliga ätten nr 846, född 1727 14/3, död 1775 27/3 i Sundsör, Turinge församling, Södermanland.

Deras son var bergsrådet Jonas Cederstedt, född 1756 17/3 i Sundsör, död 1811 9/12 i Norrköping, av kräfta i munnen. Han var gift 1783 6/3 med Johanna Kristina Benzelstierna, av adliga ätten nr 1628 B, född 1759 9/8 i Lund, död 1837 23/1 i Stockholm. Deras dotter var Ulrika Kristina Ced-

erstedt, född 1796 2/6 i Sundsör, död 1874 11/5 i Klovsten, Västra Vingåkers församling, Södermanland. Hon var gift 1826 5/6 i Stockholm med förste expeditionssekreteraren Karl Magnus Elgenstierna, född 1786 18/1 i Åsby, Fors församling, Södermanland, död 1861 30/6 i Stockholm.

Deras son var postmästaren Karl Jonas Reinhold Elgenstierna, född 1831 28/9 i Klara församling, Stockholm, död 1899 25/3 i Nora, Västmanland. Han var gift 1868 25/11 i Göteborg med Eva Sofia Antoinetta Petersohn, född 1844 12/9 i Göteborg, död 1899 5/1 i Nora.

Deras son var Gustaf Elgenstierna.

2. Linjen från bonden Göran Göran, född ca 1470, var bonde i Värmland och stamfader för adliga ätten Adlerberg, nr 1061 B, kommandörsätten Adlerberg, nr 1061 A, samt rysk-estländska grevliga ätten von Adlerberg.

Hans son Rasmus Göransson var bonde i Svensby, Silleruds församling.

Hans son var fogden Erik Rasmusson, som var gift med Elin Olofsdotter.

Deras son var Göran Eriksson Swebilius, född 1589 7/8 i Svensby, kronobefallningsman i Råby, Ljungby församling, Sunnerbo härad, Småland. Han var gift ca 1618 med Ingeborg Larsdotter, född 1596, död 1672.

Deras son var ärkebiskopen i Uppsala, Olaus Swebilius, född 1624 1/1 i Råby, död 1700 29/6 i Uppsala. Han gifte sig 1658 3/10 i Linköping med Elisabet Gyllenadler, av adliga ätten nr 655, född 1639 4/10 i Linköping, död 1680 1/3 i Linköping.

Deras dotter var Helena Swebilia, adlad Adlerberg, född 1666 18/11, död 1743 24/3 i Stockholm. Hon gifte sig 1683 26/6 i Uppsala med sedermera superintendenten i Karlstad, Jonas Arnell, född 1642 29/6 i Hudiksvall, död 1707 12/11 i Karlstad.

Deras son var kyrkoherden i Jakobs och Johannes församlingar i Stockholm, Lars Arnell, född 1689 23/3 i Maria Magdalena församling i nämnda stad, död 1742 15/1 i Jakobs församling. Han gifte sig 1727 med Johanna Kolthoff, född 1704, död 1745, dotter av prosten i Sala, Henrik Kolthoff (1653-1731) och hans hustru (gifta 1702) Johanna Cronström, av adliga ätten nr 786 (1683-1705). Henrik Kolthoff var son av släkten Kolthoffs stamfader, Henrik Kolthoff (död 1661), som var borgmästare i Karlstad, även han, och hans hustru Elisabet Arvidsdotter Roman (1627-1677).

Ovannämnde Lars Arnells och Johanna Kolthoffs dotter Johanna Helena Arnell var född 1729 2/3 och dog 1793 14/1 i Strängnäs. Hon gifte sig med Karl Jesper Benzelius, född 1714 16/1 i Uppsala, död 1793 2/1 i Strängnäs, där han var biskop.

Deras dotter var Johanna Kristina Benzelstierna, som omnämns i linje 1 som Jonas Cederstedts hustru.

3. Linjen från ätten Ugglas värmländska gren

Majoren Hildebrand Klasson Ugglå, av adliga ätten nr 100, född ca 1608, död 1677, är stamfader för ätten Ugglas värmländska gren. Han gifte sig 1647 1/5 med Maria Ekeblad, av adliga ätten nr 35, död mellan 1662 och 1679, som var dotter av översten Göran Ekeblad, född 1596 20/8, död 1631 3/8 i Schwerin, och hans hustru Märta Anckar, av adliga ätten nr 108, död 1634 15/6, som i sin tur var dotter av ryttmästaren Botvid Larsson Anckar den yngre, född 1583, död 1645 31/10, och hans hustru Beata Hård (af Torestorp, adliga ätten nr 60), död 1651 eller 1652. Botvid var son av underståthållaren Lasse Botvidsson den yngre, död 1595 15/3, och hans hustru Anna Bååt, död 1611. Lasse var son av befallningsmannen Botvid Larsson den äldre, död 1550 31/12 i Bro församling, Värmland, och hans hustru Karin Kart, som levde 1555 och var bosatt i Agnhammar i Grums församling.

Ovannämnde Hildebrands och Marias son, ryttmästaren Gustav Ugglå, dog 1715, och ägde bl. a. Rottneros i Sunne församling. Han gifte sig 1676 2/5 med Elisabet Björnberg, av adliga ätten nr 359, född 1657 25/6, död tidigast 1698.

Deras dotter var Märta Beata Ugglå, född 1692, död 1758 24/3 i Esbjörntorp, Varola församling, Västergötland. Hon gifte sig 1713 21/6 i Ruder, Kyrkefalla församling, Västergötland med kaptenen Peter Häll, adlad (men ej introducerad) Mannercreutz, född 1680 29/7 i Ingermanland, död 1753 20/9 i Esbjörntorp.

Deras dotter var Anna Kristina Mannercreutz, född 1714, död 1791. Hon gifte sig 1736 med ryttmästaren Peter Petersohn, född 1683, död 1751.

Deras son var löjtnanten Otto Gustav Petersohn, född 1747 22/10 i Svänaskogen, Vårsås församling, Västergötland, död 1803 20/8 i Kanikerukan, Skövde landsförsamling.

Han gifte sig 1779 18/2 med Barbara Helena Pereswetoff-Morath, av adliga ätten nr 559, född 1747 18/2, död 1781 2/11 i Djurström, Vårsås församling.

Deras son var kunglige sekreteraren Per Gustav Petersohn, född 1780 13/5 i Djurström, död 1857 5/10 i Visby. Han gifte sig 1805 10/2 i Attarp, Bankeryds församling, Småland med Antoinetta Vilhelmina Gyllenram, av adliga ätten nr 1528, född 1777 27/5 i Östra Eneby församling, Östergötland, död 1834 28/8 i Tokebo, Åby församling, Småland.

Deras son var stadskassören i Kungälv Frans August Edvard Petersohn, född 1814 1/8 i Grimstorp, Sandsjö församling, Småland, död 1896 8/2 i Kungälv. Han gifte sig 1842 28/3 i Göteborg med Sofia Vilhelmina Sääf, född 1818 23/4 i Göteborg, död i samma stad 1857 12/12.

Deras dotter Eva Sofia Antoinette Petersohn var Gustaf Elgenstiernas mor (se linje 1).

Denna artikel tillägnas postumt Gustaf Elgenstierna.

Litteratur:

Elgenstierna, Gustaf: Den introducerade svenska adelns ättartavlor Ny svensk släktbok (släkten Petersohn)

Edestam, Anders: Karlstads stifts herdaminne (Arnell)

Gustaf Elgenstiernas stora arbete från 30-talet har i år fått en förnyad aktualitet i och med Sveriges Släktforskarförbunds utgivning av två kompletteringsband innehållande rättelser och tillägg.

Ny information från forskningsbidrag från de senaste 80 åren finns nu samlade på ett och samma ställe. De två banden är på tillhoppa 1.400 sidor och Carl Szabad har varit ledare för utgivningsprojektet.

Red.

Magnus Andreae Carlinus gravsten i Grava

Av Bertil Olsson

Helge Kjellin skriver: ”På Grava kyrkogård ligger en vacker gravsten av kalksten med en relief av Kristi uppståndelse. Den har tillkommit ursprungligen över Teol. Lektorn i Karlstad med Grava som prebende (från 1689) prosten Magnus Andraei Carolstasinus (död 1710).

Men då hans grav kanske inte sköts eller av annan anledning fått ”återgå” till kyrkan, blivit undanställd och såld till Fredrik August Boltzius död 13/7 1910”. G. M. Sandin nämner i sin bok ”Grava och Forshaga”, att ”enligt sist avlidna fröken Boltzius’ ord till nedskrivaren, hade hon i sitt hem hört omtalas att densamma anskaffats 1836”.

Enligt en artikel i Värmlands Anor 1999:3 skriver Sven Anders Björklund: ”Bouppteckningen efter honom (brukspatron Fredrik August Boltzius, död 1823 17/10 i Tollerud, Grava) och hans hustru i volymerna från Karlstads härad, upprättad 1824 24/2, omfattar hela 19 foliosidor”.

Vid genomläsningen av bouppteckningen i original kunde jag inte finna något köp av gravsten.

Stenens relief föreställer Kristus med sin högra hand höjd och med en stav i sin vänstra hand. Kristus är placerad i en valvbåge uppbyggen av två kolonner. Över bågen finns en bandslinga hållen av två basunblåsande änglar och där texten är: ”Ty iagh wet på hwem iagh tror oc är wiss at han förmår förwara mit betroda godz intill then dagen, 2 Tim. 1.2.” Under kolonnerna finns två sköldar med gravtexten.

Gravhällen på Grava kyrkogård har måtten 225 x 179 cm och var sommaren 2004 angripen av mossa, så

att Kristusbilden är nästan utplånad. Hällen har järnringar i hörnen och graven är omgärdad av en enkelrad järnkedjor.

Denna sten påminner i sitt utförande om gravhällen över rådmannen Gunnar Bengtsson Låstbom och hans hustru Maria Andersdotter Kihlberg på Kristinehamns kyrkogård. Kristinehamns hällen bör ha tillkommit efter hustruns död 1701.

Helge Kjellin antyder att hällen är gjord av bildhuggaren i Kristinehamn Bengt Svensson men han dog 1696, varför möjligen någon av hans medarbetare i bildhuggarverkstaden gjort gravhällen eller om den var beställd före hustruns död.

Om den ursprungliga gravhällens ägare kan nämnas, att hans namn var Magnus Andreae Carlinus (skrivnin-

gen Carolinus förekommer också men inte Carolstasinus som Kjellin anger).

Magnus Andreae Carlinus var född i Karlstad som son till borgaren där Andreas Månsson Aurelius från Mariestad. Magnus Andreae Carlinus Wermelandus inskrevs i Uppsala den 28/8 1659 och var nationens förste kurator 1668-69.

Han disputerade den 23/6 1668 under O. Rudbecks preses och reste sedan till Greifswald 1671 (Magnus Carlinus Wermelandia Suecus, ss theologiae studiosus).

Efter hemkomsten blev han lärare i Karlstad 1676 och kyrkoherde i Hammarö församling 1680 och kyrkoherde i Grava 1689. Han dog den 10/5 1710. Han var gift med Anna Hofflander, dotter till prosten Andreas Petri Hofflander (Hofflandus) och hans hustru Karin Skragge.

Anna Hofflander var troligen född efter 1647, då A. P. Hofflander gifte sig med Karin Skragge, dotter till kyrkoherden i Holmedal Olaus Simonis Skragge och hans hustru Anna Torstani Holmdalia.

Anna Hofflander dog den 8/8 1710 och äktenskapet med M. A. Carlinus var barnlöst, vilket kan förklara att gravhällen kom att försäljas.

Källor:

Anders Edestam: Karlstads stifts herdaminne del II.

Erik Gren: Värmlands Nation i Uppsala 1595-1677.

Helge Kjellin: Samlingar, Värmlandsarkiv Karlstad.

G. M. Sandin: Grava och Forshaga. Värmlands Anor 1999:3.

Värmlands Släktforskarförening

25 år

Man kan väl säga att det var på 70-talet som folk började upptäcka att många bibliotek hade läsapparater och att man kunde låna hem mikrofilmade kyrkböcker från länsbiblioteken. Jämfört med idag var detta en långsam och omständlig procedur. Det fanns t ex bara ett exemplar av varje filmrulle och väntetider upp till ett år var därför inte ovanliga. Men ändå var detta ett fantastiskt framsteg för nu behövde man inte resa till landsarkiven för att släktforska, i varje fall så länge man nöjde sig med kyrkböckerna. Släktforskning blev inte längre förbehållet relativt välbärgade pensionärer med gott om fritid. Antalet släktforskare ökade lavinartat och i kölvattnet av detta startades släktforskarföreningar runt om i landet.

Här i Värmland var det år 1983 som två släktforskarentusiaster, Eva Fredriksson på biblioteket i Karlstad och Peter Olausson på Värmlandsarkiv, började fundera på att bilda en släktforskarförening. En arbetsgrupp etablerades som i slutet av året var klar med ett förslag till stadgar. Och så kunde ett konstituerande möte hållas den 15 december 1983 där Värmlands Släktforskarförening sjösattes och en styrelse valdes. Till mötet på Gamla Badhuset, som då var arkivens hemvist, kom över 150 personer varav 116 genast anmälde sig som medlemmar.

Vid ovannämnda konstituerande möte fick föreningens förste ordförande Anders Höglund i uppdrag att utforma ett informationsblad. Detta blev starten för medlemstidningen *Nytt från Värmlands Släktforskarförening* vars första nummer utkom i mars 1984. Under detta första verksamhetsår hölls ett vårmöte i Hagfors och ett

höstmöte i Karlstad. Båda dessa var heldagsträffar med flera föredrag. Vid årsmötet 1987 beslöt man att ansluta föreningen till Sveriges Släktforskarförbund som bildats året innan. Samma år 1987 deltog under tecknad i förbundets första årsmöte med släktforskar dagar som hölls i Lund. Vi har sedan genom åren varit representerade vid samtliga förbundets årsstämmor.

Det nära samarbetet med Värmlandsarkiv, Emigrantregistret och Folk rörelsearkivet blev från början en av hörnpelarna i föreningens verksamhet och Gamla Badhuset i Karlstad blev därför föreningens naturliga samlingspunkt. Men många möten hölls ändå utanför Karlstad. Särskilt minnesvärd blev en tredagarskurs i släktforskning vid Molkoms Folkhögskola år 1990 arrangerad av föreningen och Vuxenskolan.

Fr o m 1992 fick medlemstidningen en ansiktslyftning i och med att den började framställas med dator från att tidigare ha framställts med skrivmaskin. Med nya tekniska hjälpmedel och anlita det av ett tryckeri kunde tidningen få en mer professionell formgivning samtidigt som namnet ändrades till *VärmlandsAnor*. I nummer 2004:2 finns en sammanfattning av medlemstidningarnas innehåll under perioden 1983-1993.

År 1993 gav föreningen ut sin första egna släktforskarförteckning. Under 90-talet började föreningen också producera register till värmländska ministerialböcker som flitiga medlemmar sammanställt. Med tiden har ett hundratal sådana register sett dagens ljus. År 1993 deltog vi för första gången med en mindre utställning vid släktforskar dagarna i Luleå. Därefter har vi deltagit med

utställning vid samtliga efterföljande släktforskar dagar med undantag för Örnsköldsvik 1994 och Helsingborg 1997. Tioårsjubiléet firades på Gamla Badhuset med utställning och middag. En mer detaljerad redovisning av föreningens första tio år finns att läsa i *VärmlandsAnor* 1993:2.

Våren 1995 ordnade föreningen en utflykt till Lurö som blev mycket lyckad. Vid riksstämman i Stockholm kunde vi notera att vi hade omkring 500 medlemmar och var därmed den fjärde största släktforskarföreningen i landet om man bortsåg från de riktäckande föreningarna. Denna position har vi sedan hållit till dags dato. Detta år startade vi upp *jourhavande släktforskare* på arkivet. Förmodligen var vi först i landet med denna idé som sedan andra tog efter.

Under år 1997 introducerades föreningens hemsida med nättidningen *VärmlandsRötter* på Internet som sedan utvecklats successivt. Den för släktforskaren intressanta informationen som finns där under varje värmländsk socken torde vara unik i släktforskarvärlden.

Den 14 oktober 1998 invigdes Arkivcentrum Värmland och Landsarkivet för Värmlands län i det tidigare seminarier vid Hööksgatan i Karlstad. Här finns rymliga möteslokaler som arkivet frikostigt låtit föreningen utnyttja. Detta år firades också *Arkivens dag* för första gången över hela landet. Omkring 850 personer kom för att se det nyöppnade landsarkivet där vår förening visade släktforskning i forskarsalen.

Den 18-19 september 1999 stod föreningen värd för *Släktforskar dagarna* och Släktforskarförbundets

riksstämma. Alla lokalerna på samma plan som forskarsalen i Arkivcentrum hade ännu inte tagits i anspråk av arkivet varför halva utställningen kunde förläggas dit. Till detta kom korridoren och gymnastiksalen i källaren som fylldes med ett stort antal utställare. En föredragsserie med temat *Bruk och Smeder* genomfördes i sjukhusets föreläsningssal. Samtidigt pågick en annan föreläsningsserie i Rolf Edberg-salen med temat *Från kungar till svedjefinnar*. För den svarade Nordiska Genealogiska Samarbetskommittén. Ordförandekonferensen med supé var förlagd till Värmlands Museum, redaktörskonferensen till Rosenborg och stämmomiddagen till Restaurang Fröken Fräken.

För att stärka kontakten med medlemmarna och den lokala släkt- och hembygdsvetenskapen började vi år 2001 att bygga upp ett nät av lokalombud. Idag har vi lokalombud för 43 värmländska socknar. Vid årsmötet detta år hade vi besök av förbundsord-

föranden Ted Rosvall som föreläste om *Mannen som försvann*. Detta år fick vår förening också sin tusende medlem.

Föreningens 20-årsjubileum firades på Arkivcentrum den 6 december 2003 med föredrag av förbundsordföranden Ted Rosvall och efterföljande supé. I samband härmed utgavs jubileumsboken *Anor och anekdoter* där ett antal personer hade bjudits in att skriva om släktforskning i Värmland. Gensvaret blev enormt vilket resulterade i 25 intressanta artiklar med varierande innehåll.

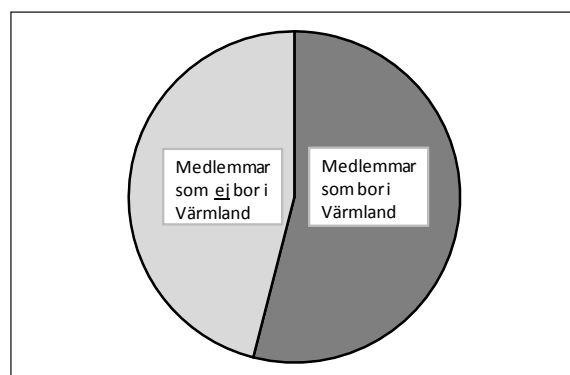
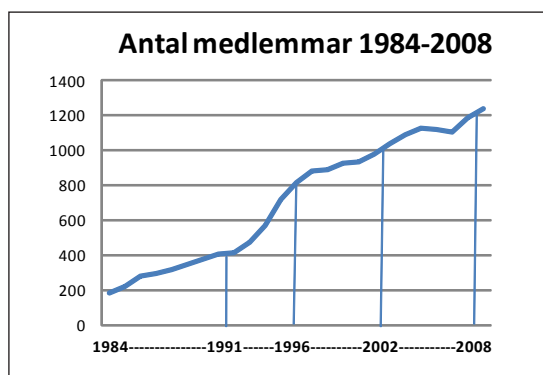
Under åren har föreningen ordnat olika slags möten och utflykter inom Värmland. Ett undantag härifrån blev den 19 november 2005 då vi genomförde en *Värmlandsdag* i förbundets lokaler i Sundbyberg. Ett 60-tal medlemmar från Stockholm med omnejd infann sig till ett sex timmar långt program med föredrag och visningar av databaser med mera.

Under år 2006 togs ett viktigt steg i föreningens utveckling såtillvida att verksamheten organiserades i ett antal olika ansvarsområden. För varje område svarar en styrelseledamot som till sin hjälp har en arbetsgrupp rekryterad ur medlemskåren eller styrelsen.

År 2007 startade föreningen projektet *Hela Värmland* som syftar till att sprida verksamheten över hela länet.

Under de gångna tjugofem åren är det många medlemmar i styrelsen och utanför styrelsen som nedlagt betydande arbete för föreningens bästa. I den här korta historiken har jag i möjligaste mån försökt undvika att nämna några namn. Det hade i så fall blivit många och risken hade varit stor att jag glömt någon eller några.

Lars Gunnar Sander

Medlemsstatistik och utvandring

Med anledning av vårt 25-årsjubileum kan det vara på sin plats att redovisa lite statistik.

Från en blygsam början 1984 med 185 medlemmar är vi i skrivande stund 1240. Av dessa är nästan hälften bosatta utanför Värmland. Att det förhåller sig på detta vis är ju inte särskilt märkligt med tanke på de stora flyttningsrörelserna under 1900-talet.

Om man däremot går tillbaka till den stora utvandringssvågen under andra halvan av 1800-talet, är den i de flestas tankevärld synonym med utvandringen till Amerika.

Att den bilden bör revideras påvisades med eftertryck av 1:e arkivarie Thord Bylund från Härnösand. Den 1 december 1989 höll han ett föredrag i vår dåvarande lokal i gamla Badhuset.

Rubriken var **”Värmländsk utvandring till Norrland”**.

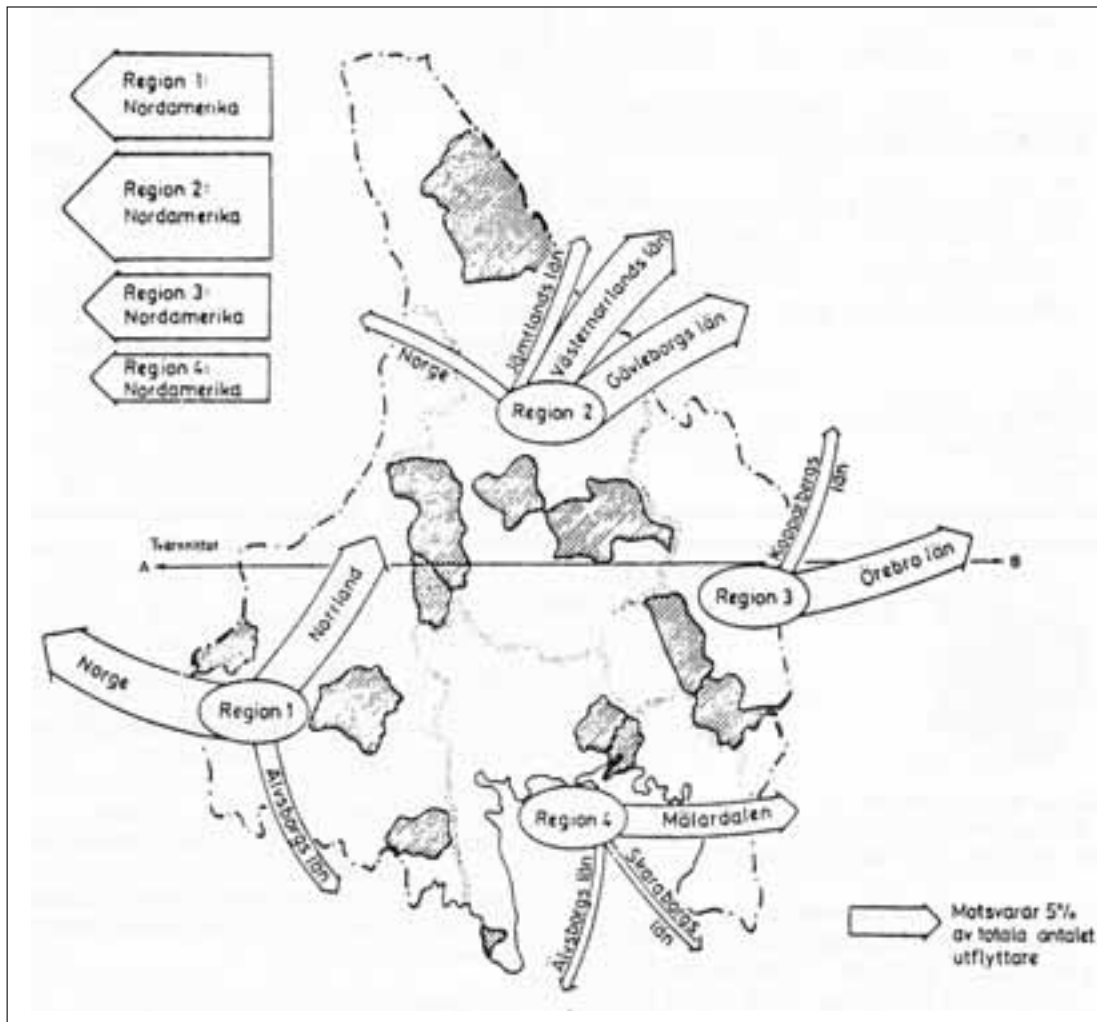
I vår medlemstidning nr 1990:1 återgav vår nuvarande hedersmedlem, Bernhard Granholm, huvuddragen av innehållet i ett referat. Eftersom jag tycker att föredragets budskap är viktigt, för att balansera bilden av den stora utvandringen, har jag valt att återge valda delar av Bernhards referat.

Åke Hörnqvist

Värmländsk utvandring till Norrland

1:e arkivarie Thord Bylund, föreläsning 89-12-01

Referat: Bernhard Granholm

Utflyttningen från vissa församlingar i Värmlands län åren 1860 – 1894 fördelade på fyra regioner.

Kartan markerar dominerande flyttningmål, d v s Jämtlands, Västernorrlands, Gävleborgs, Kopparbergs och Örebro län, Mälardalen, Skaraborgs och Älvsborgs län samt Norge och Nordamerika. (Kartan hämtad från Anders Norbergs doktorsavhandling "Alnö och industrialiseringen 1860 – 1910", sid 42, tryckt i Uppsala 1980).

Utflyttning

Utflyttning till Norrland ägde till största delen rum från Ekshärad och

västra Värmland (se kartan). Det var försörjningssvårigheter i Värmland, som orsakade utflyttningen. Detta skedde samtidigt med emigrationen till Nordamerika.

Under åren 1860 – 1879 kom den största enskilda sockenandelen av de som flyttade till Västernorrlands län från Gräsmark; 20% av de utflyttade Gräsmarksborna flyttade till nämnda län. Från Lysvik t ex flyttade 18% men från Alster enbart 1%.

Yrket styr

Det finns ett samband mellan de yrken människor hade och valet av destinationsorten. Från västra Värmland

skedde flyttningen till sågverksdistrikten i Västernorrlands län, från norra Värmland till orter med skogsbruk och från östra Värmland till gruvdrifts- och järnhanterings-områden i Närke och Dalarna. Tidpunkten för yrkesgruppernas utflyttning har samband med lågkonjunktur inom respektive näringsområde. 1870 var det järnbruuskris och 1880 var det jordbrukskris.

Bland de socknar i Västernorrlands län som fick ta emot flest värmlänningar kan nämnas Haverö och Alnö. I Jämtlands län kan nämnas Ytterhogdal och i Gävleborgs län Ramsjö.

Donatorernas släktskap

I förra numret av VärmlandsAnor frågades efter en koppling mellan de två stora donatorerna Conrad Höök och Per Clarholm. Här kommer svaret:

Mariebergsskogen med sin herrgård

Conrad Höök (1829-1895) som ärvt marken och herrgården Marieberg av sin far hade inga egna arvingar utan skänkte Mariebergsskogen till Karlstad stad, med villkoret att ägorna skulle vårdas och bevaras.

Donationen verkställdes vid Conrad Hööks död 1895. Hans vädjan har genom åren efterföljts, staden har stått fast vid sitt löfte och Mariebergsskogen har kunna behålla sin unika egenart.

Alsters Herrgård

Per Clarholm (1860-1942) var lasarettläkare i Karlstad - överläkare på kirurgiska avdelningen 1910-1928. Politiskt aktiv i stadsfullmäktige och landsting samt ordförande i Svenska Lasarettläkarföreningen 1923-1929. Hedersledamot av Värmlands nation i Uppsala 1925.

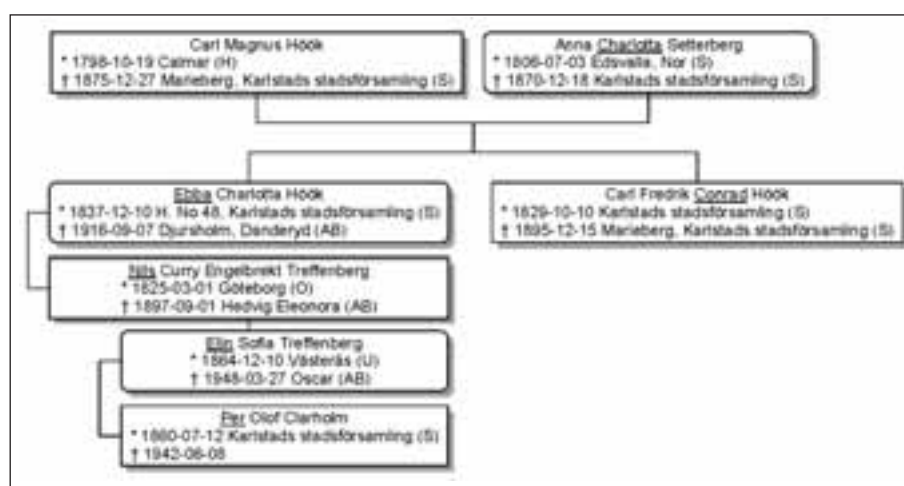
Conrad Höök

Per Clarholm

Anm.: Fotografierna har ställts till förfogande av Kommunarkivet, Karlstads kommun.

Dessa foto ingår i major C E Nygrens stora porträttsamling som med tillhörande register finns i stadshuset.

Per Clarholm gifte sig 1900 med Elin Treffenberg, dotter till framlidne landshövdingen Nils Treffenberg och hans maka Ebba Höök.

Denna Ebba var syster till Conrad Höök. Conrad Höök var således morbror till Elin Clarholm.

Clarholms var barnlösa och Alsters Herrgård donerades 1942 till Värmlands läns landsting som konvalescenthem. Herrgården ägs i dag av Karlstads kommun.

Olle Andersson

Nytt diskussionsforum

I början av november fick föreningen ett mejl om ett nytt diskussionsforum för släkt- och hembygdsforskare: www.forum.arkivguiden.net. Eftersom sidan har lanserats under denna höst, är antalet inlägg hitintills mycket lågt; för Värmlands del 20 stycken.

Det äldre Värmland

Under månadens länktips – på vår hemsida – hittar du just nu bl a en länk till Ingvar Dahls hemsida med kartor och avskrifter av äldre skattelängder mm.

Söderköping – bilder

Om du har förfäder som verkat i Söderköping, kan det vara en god idé att gå in på www.stragnildsgille.se och botanisera bland de över 10.000 bilderna som samlats på Gillets hemsida. Ansvariga för bildarkivet är Lars Sylvan och Carl Johan Ivarsson.

Släktforskar dagarna i Malmö

Årets släktforskar dagar med förbundets riksstämma hölls fredag den 29 till söndag den 31 augusti i Malmö.

Evenemanget hade förlagts till Pingstkyrkan Europaporten, troligen den hittills bästa lokal som tagits i anspråk för släktforskar dagar. Vår förening var Malmö Släktforskarförening samt ytterligare några skånska föreningar. Tidpunkten var lämpligt vald eftersom det var 350 år sedan Roskildefreden slöts och Skåne blev svenskt som vi säger här uppe i Mellansverige, men frågan är väl om det inte blev skånskt?

Vår förening representerades av Jens-Åke Nilsson, Hans Olsson och undertecknad. Även Gunnar Jonsson och Lenah Hedin hjälpte till vid vårt utställningsbord. Tre tusen personer löste entré vartill kom ett stort antal utställare och arrangörer.

Vår monter som vi delade med Värmlandsarkiv. Hans Olsson VSF och Petra Nordlund VA. Foto: Jens-Åke Nilsson

Ordförandekonferensen

Förbundskassören Lars Sundell redogjorde för 2007 års bokslut och de åtgärder som vidtagits för att få ekonomin i balans. Året gav ett litet överskott på 20 000 kr och prognosen för 2008 pekade på plus 97 000 kr.

Under 2008 har besparingsarbetet fortsatt, personalen har minskats ytterligare, förbundet har flyttat till mindre lokaler i Solna och verksamheten

i Göteborg avvecklas. Ett allvarligt problem är att förbundets ekonomi till stora delar byggs på försäljningsinkomster och under det kommande året finns det inte mycket att sälja.

Styrelseledamoten Michael Lundholm informerade om pågående projekt. Sveriges dödbok version 5 planeras komma ut år 2010 och då innehålla alla avlidna personer från och med 1901 och fram till nutid. Ett annat pågående projekt är *Sveriges gravbok*.

Inbjudan om att medverka i detta projekt har gått ut till alla kyrkogårdsförvaltningar och gensvaret har varit mycket positivt.

Version 1 av denna databas skall enligt planerna vara klar i slutet av innevarande år. Carl Szabad är projektledare vilket borgar för att det här blir en högklassig produkt. Slutligen nämndes att konsulatarkiven för närvarande håller på att digitaliseras i Fränsta och att denna CD skall delas ut till dem som betalt för Anbytarforum.

Under våren har vi i likhet med många andra föreningar besvarat en enkät rörande förbundets verksamhet. Ledamöterna i förbundsstyrelsen, Ingrid Månsson-Lagergren och Barbro Stålheim, redogjorde för de inkomna svaren.

På detta följde sedan alla konferensarrangörers räddningsplanka när man inte lyckas fylla hela dagen med vettiga programpunkter – grupp-arbete! Den grupp jag hamnade i skulle på någon timme diskutera Släkthistoriskt Forum. Möjligen hade de olika grupperna kommit fram till användbara och genomtänkta förslag om vi i förväg fått ut de frågor som skulle diskuteras.

Sedan var det avgående förbundsordföranden Ted Rosvalls tur att spå om framtiden för släktforskningen. Hela hans anförande finns att läsa i Släkthistoriskt Forum 2008:4, varför jag inte går in på det här. Dock tog han avslutningsvis upp en i mitt tycke angelägen fråga: är det i längden gångbart med två stora riksförbund som Föreningen DIS och Sveriges Släktforskarförbund? Detta tål att tänka på!

Härefter fick vi lyssna till en föreläsning av välkände historieforskaren Dick Harrison över ämnet *Hur förhåller sig släktforskning till svensk historieskrivning?*

Som jag uppfattade det så gav han släktforskarna ett gott betyg och menade att de professionella historikerna nu börjat uppskatta släktforskarna och deras arbete. Harrison kritiserade också äldre kollegor för att ha ignorerat framstående kvinnors insatser i den svenska historien. Som exempel nämnde han drottning Filippa som faktiskt styrde Sverige i 20 år!

Dagens konferens avslutades med middag på Malmö gamla rådhus byggt på 1540-talet. Enligt uppgift är det få förunnat att ens få komma in och titta i denna magnifika byggnad och än mindre att få äta i den vackra Knutssalen.

Malmöhusgardet i 1500-talsmundering med hillebarder paraderade i trapporna upp till Landstingssalen där det bjöds på välkomstdrink alltmedan svenska och danska kungar blickad ned på oss från sina porträtt längs väggarna. Där hänger också Cederströms kända tavla föreställande Magnus Stenbock som eldar malmöborna inför det danska hotet på den tiden det begav sig.

Utställningen

Ett hundratal utställare visade och sålde litteratur, databaser och släkttavlor. Mycket kände man igen sedan tidigare år och frågan är om det inte behövs ett nytänkande på detta område. Det gäller inte minst oss själva! Här följer några axplock från utställningen:

Vi delade monter med Värmlandsarkiv som representerades av Petra Berglund.

Som vid tidigare släktforskardagar visade och sålde vi våra register och hjälpte besökare att leta i våra databaser i den medhavda datorn. Ett stort antal intressanta föredrag hölls i anslutning till utställningen men det fanns tyvärr ingen tid över för oss att lyssna till dessa.

Som vanligt - gott om utställare.
Foto: Gunnar Jonsson

Vid ingången kunde besökarna förse sig med en gratis 16-siders mässtidning som varit en bilaga till Skånska Dagbladet. En mycket välgjord publikation som innehåller värdefull information för den som tänker börja släktforska. Och minsann handlade inte en av artiklarna om en värmlänning, soldaten Bengt Larsson Bergbom från Bergsjö i Varnums socken som var med i hattarnas olyckliga krig mot Ryssland.

En stor monter hade **Släktforskarernas hus** som slagit ihop sina påsar med **Genline** och tagit med sig en röd stuga med vita knutar. Genline berättade om sina nya projekt Bygdeband och Familjeband som skall länkas ihop så att man kan hoppa från kyrkböcker till bygd eller familj och vice versa, med ort som den gemensamma nämnaren i alla databaserna. Släktforskare kan lägga in sitt material i Familjeband medan hembygdsföre-

ingar lägger in sitt i Bygdeband. Nu utökar man dessutom sortimentet med kyrkböcker fram till 1937.

SVAR visade naturligtvis årets nyheter som är 1930 års folkräkning samt en stor mängd modernt kyrkboks-material som nu är tillgängligt på nätet. Östgöta Genealogiska Förening visade och sålde sina nyutkomna bouppteckningsingresser på 30 CD-skivor, en för varje härad och stad. Ett synnerligen användbart hjälpmedel i släktforskningen.

Föreningen DIS tillsammans med ett antal regionala dotterföreningar samt danska och norska systerföreningar upptog som vanligt en stor del av utställningshallen. I år propagerade man speciellt för DISPOS med bland annat en broschyr med titeln *DISPOS Vad är det?* När novisen läst den undrar han säkert vad DISPOS är för något?

Direkt vilseledd blir sagde novis när han får broschyren *Släktforska med ancestry.se* Det är så lätt i sin hand. Här sprids vanföreställningen om att man kan bedriva släktforskning enbart genom att söka i olika databaser.

Arkiv Digital och DigiArkiv har gått samman och gjorde naturligtvis ett stort nummer av att jämföra mikrofilmerna med sina digitala bilder i färg där texten under fuktfläckarna är fullt läsbar till skillnad mot vad fallet är hos konkurrenterna. Man har fotograferat större delen av landet söder om Mälaren och tjänsten byggs successivt ut med tekniska förbättringar.

Emigrantregistret presenterade EmiWeb, som är en förening som bildats i syfte att utveckla, driva och tillhandahålla databasen EmiWeb för emigrant- och immigrantforskning. Tanken är att samla allt källmaterial både privat och officiellt kring våra ut- och invandrare i en bas. Mer om detta finns att läsa på www.emiweb.se.

Vid ett stort öppet torg kallat Släktsök fanns tio datorer med olika databaser för att besökare där skulle kunna söka sina rötter. Varje station var bemannad med en erfaren släktforskare för att hjälpa besökaren.

Datorer är viktiga redskap för dagens släktforskare. Foto: Jens-Åke Nilsson

Malmö stadsarkiv påminner mycket om Arkivcentrum i Karlstad. Förutom att man fungerar som landsarkiv för Malmö hyser man således även kommunala, förenings- och företagsarkiv liksom stora samlingar av privat- och släktarkiv.

Demografisk Databas Södra Sverige innehåller uppgifter ur kyrkböcker från Skåne och Blekinge från 1600-talet till 1900-talets början. Huvudman är landsarkivet i Lund. Målet är att alla kyrkböcker över födda, vigda och döda för Skåne, Blekinge och Halland 1650-1900 skall vara fritt sökbara på Internet. Gå gärna in på www.ddss.nu och testa detta!

Stämman

Årets riksstämma leddes av välkände Guno Haskå, skånsk släktforsknings främste företrädare.

Stämman varade i hela fyra timmar beroende dels på många motioner, dels på att vissa delegater älskade att höra sin egen röst, dels på att slutet omröstning begärdes fullständigt i onödan.

Förbundskassören lämnade samma information som under ordförandekonferensen. Någon större debatt blev det inte om ekonomin utan styrelsen beviljades ansvarsfrihet.

Styrelsen hade föreslagit att ta bort alla ersättningar för resor till stämman. Men på förslag från DIS ersätts i fortsättningen kostnader över 800 kr.

Efter inlägg från en släktforskande kyrkogårdschef beslutade stämman att söka samarbete med såväl hembygds- som kyrkogårdsorganisationer för att inrätta ett pris till "Årets kyrkogård".

Efter en längre debatt beslutade stämman att avslå samtliga motioner om avskaffande av avgifter på Anbytarforum.

Genealogiska Föreningens förslag att tillsätta en framtidskommitté väckte stor debatt. Stämman gick här på styrelsens linje att framtidsfrågor bör hanteras direkt av styrelsen.

Barbro Stålheim - ny ordförande för Sveriges Släktforskarförbund (2008 - 2010), ansvarig för »Angeläget» och »Förbunds-Nytt»

■ Barbro har släktforskat i nästan precis 25 år. Rötterna finns i delvis i södra Östergötland, men särskilt i tjustsocknarna i norra Kalmar län.

Hon har haft uppdrag som styrelseledamot, vice ordförande och som mångårig redaktör i Nyköping och Oxelösunds släktforskarförening samt i Släktforskarförbundet bl.a. som ledamot i valberedningen och som 2:e vice ordförande 2002-2004.

Saxat från RÖTTER.

Förbundsstyrelsen fick i uppdrag att verka för att Riksarkivets samling *Genealogica* digitaliseras och görs tillgänglig.

I debatten om avgiften till förbundet argumenterade flera talare för en höjning till 15 kr per medlem i en förening. I slutändan vann förslaget på höjning till 12 kr från nuvarande 9 kr.

Ted Rosvall hade efter åtta år som förbundsordförande avsågs sig omval. Till hans efterträdare valdes Barbro Stålheim från Stigtomta (beläget i Sveriges vackraste landskap som heter Sörmland).

Nya i styrelsen blev Björn Jönsson från Hedkas, Gunilla Didriksson från Lindesberg, Ewert Arvidsson från Göteborg och Birgitta Lahrm från Avesta.

Den nye revisorn Olle Landin presenterade sig och gjorde ett förtroendegivande intryck till skillnad från föregångaren som aldrig visat sig vid årsmötena.

Som avslutning antog stämman ett uttalande om bevarande av folkbokföringen. I korthet går detta ut på att geografiska begrepp bibehålls så att man kan avgöra var en person är född, gift och död. Vidare krävs en återgång till registrering av befolkningen utifrån sockenbegreppet.

Även i år avstod vi från stämmomidagen som avåts på Restaurang Glasklart i hamnen. Dessa tillställningar har blivit alltför kostsamma och vi tyckte att våra medlemmars pengar kan användas på bättre sätt.

2009 års riksstämma

Nästa år kommer släktforskarlagarna med riksstämma att äga rum 21-23 augusti i Falköping under mottot *Från megalit till megabit – släktforskning i forntid, nutid och framtid*. Vår förening kommer då att ordna en bussresa dit till självkostnadspris om intresset blir tillräckligt stort. Enligt uppgift har Föreningen Engelbrekt i Norberg ansökt om att få arrangera 2010 års riksstämma.

Lars Gunnar Sander

**Släktforskarlagarna
i Falköping 2009**

Välkommen till Falköping den 21-23 augusti 2009
för årets Riksstämma och Släktforskarlagarna

Från Megalit till Megabit
Släktforskning i forntid, nutid och framtid

Ljus från ingenstans

– är det en blivande värmlandsklassiker vi läser?

Som första delen i en planerad trilogi, *Intill storälven*, presenterar Lars Andersson sin nya roman *Ljus från ingenstans* (Bonniers 2008).

Det är en roman utan huvudpersoner och utan sammanhängande handling. ”Här gäller berättelsen Hedås. Inte upp längs älven, inte ner längs älven”. Det är klara besked. Byn Hedås, en smal strimma mark och bebyggelse utmed Klarälvens östra strand i Grava socken i Värmland är bokens och världens centrum för de figurer som stiger fram ur historiens töcken i de äldsta bevarade dokumenten i våra arkiv. Människors eget minne når inte så långt tillbaka, men i arkiven möter vi dem med namn och år. Vi är tillbaka på 1600-talet.

Lars Andersson, själv med rötter i Hedås, börjar sin berättelse 1954, då hans farmor håller 70-årskalas. Som nyfött barnbarn är han själv tillstädes på sin pappas arm. Som allvetande författare finns han sedan med, av och till, och kommenterar sin egen berättelse. Snabbt förs vi 300 år tillbaka i tiden, till en töcknig forntid, då namn och årtal finns att läsa i jordeböcker, mantalslängder, domböcker, kyrkböcker och så småningom i boupp-teckningar och skiftesprotokoll.

Det är Knut, Jöns, Måns, Erik, Per, Cajsa och Elin i en till synes oändlig rad, generation efter generation. Fyra gårdar är platsen för deras liv i Hedås by intill Klarälven. Fram till 1880-talet får vi följa dem.

Främre pärmens insida är försedd med en översikt över släktskapsförhållanden. Den har man anledning att konsultera regelbundet under läsningens gång för att hålla reda på det invecklade nätet av släktrationer: barn, barnbarn, kusningiften, omgiften, dödsår m.m.

Det ser rörigt ut, tycker man först, men allt blir ändå förvånansvärt redigt.

Som släktforskare undrade jag givetvis först hur pålitlig denna stamtafva för skattebonden Knut Nilsson, f. ca 1640 verkligen kunde vara. Ett par stickprov i kyrkböckerna visade dock: det stämmer!

Ett myller av Hedåsbor passerar förbi ur historiens töcken, några bara med namn, födelse- och dödsår i sina korta liv. Det känns som författaren vill ha dem alla på plats och göra dem rättvisa med namns nämning. Men några låter han träda fram i helfigur vid sidan av arkivens torra text. Och då är det dikt och stor litteratur!

Lars Andersson målar ett fascinerande och gripande porträtt av Elin Eriksdotter, hon som kom ”från Ingenstans” och som ung flicka blev tredje hustru till den 27 år äldre änklungen. Han diktar om makarna Erik Persson och Stina Månsdotter och deras kärleksfulla äktenskap, som slutar med hennes tidiga död i barnsöd och hans drunkning i älven samma år.

Mest fånglas jag av Cajsa Jönsdotter (1791-1871), den kraftfulla och energiska, men också varma och medkännande, ”den förargliga flickungen” och ”hon som brann som en tallkotte”, ett kvinnoporträtt som man inte glömmer. ”Hon var litta men hon tog en sats av Guds nåde och slog den längsta kanan av allihop”.

Omvärlden finns därborta. Hedås är världens centrum. En och annan utsocknes dyker upp men då är det från närbelägna socknar som Nor eller Frykerud. Jöns Jönsson f. 1674 är en av de få som bryter sig ut. Han studerar i lärdomsskolan, Karlstads gymnasium. Han byter Jöns-namnet mot Johannes, läser till präst i Lund,

antar namnet Hedström efter fädernebyn, genomlider svåra studieår och umbäranden de år då pesten drabbade Skåne och Karl XII slogs mot ryssen. Han slutar som präst i Västvärmland.

Lars Anderssons språk är målande poesi blandad med arkivens torra prosa. Hans egna kommentarer rör ofta händelser i tiden men på andra platser. Han redovisar fakta och statistik, som han hämtat ur andra skrifter. Sandins *Grava och Forshaga* är ett exempel, ett annat är Martlings bok *Nattvardskrisen i Karlstads stift*, som nämns med ort och tryckår.

Författarens närvaro märks i överraskande hopp in i våra dagar, då Dilba Demirbag och Vikingarna får representera värmländsk folkton grundad på ”Armfeldts marsch” från 1789. Vi får också veta att förutom J.A Eklund är Esbjörn Hagberg den siste biskopen i stiftet som burit skägg sedan 1700-talet!

Lars Anderssons nya bok är en på samma gång bred och djup berättelse, som fångar läsarens och stimulerar fantasin. Den har alla förutsättningar att bli en värmländsk klassiker.

Dessbättre utlovas vi en fortsättning om folket kring den stora älven. Vad väntar då? Världen utanför kommer säkert att beröra Hedåsborna mera - järnvägen, flottningen, folk-rörelserna, industrialiseringen och emigrationen. Nog finns det mycket att berätta! Men varifrån kom hon egentligen, Elin Eriksdotter, ”kvinnan från Ingenstans”?

Eva Fredriksson

ANOR SÖKES

Till ANOR SÖKES tar vi emot frågor om anor och ättlingar från alla som är medlemmar i en släktforskarförening.

Anor sökes nr 833

Efterlyser uppgifter om Konstbyggmästare Gustaf Larsson Gustafsson (byggmästare Gustaf L Gustafson).

Det tidigaste jag hittat om honom är i Nora Bergsförs, hfl AI:13A 1828-1841 sidan 189, Dalkarlshytan: Där står att han inflyttade från Carlstad 1826 och flyttade vidare till Vintrosa sn (T) 1835 där jag sedan följt honom i Arvaby fram till hans död 31/12 1889.

Jag har också hittat honom också i Vigselsbok Askersund lf när han gifte sig med Amalia Stockenstrand 23/5 1836.

Vill veta var i Värmland han var född och namnet på hans föräldrar. Enligt hfl ska han vara född i Carlstad 17/5 1803 men andra uppgifter säger Nysund. Jag har letat i födelseböckerna dessa två församlingar utan resultat.

Jag behöver hjälp med att hitta honom i någon födelsebok och gärna annan information om sådan finns.

Hälsningar

Katarina Janehult

Arvaby 304,

719 95 Vintrosa

katarinajanehult@hotmail.com

Anor sökes nr 834

Jag vill ha hjälp med information om Karl Bergström 1834-02-28 född i Lungsund. Han omnämns i husförhørsboken i Järbo Gävleborgs län 1861-65 sidan 56. Det är enda gången jag kan hitta honom.

Är även intresserad av hans hustru Stina Cajsa Jonsdr. f. 1829-10-27 i

Skarped Sunne Värmland och även det 3 barnet Maria Josefina Bergström f.1859-11-21 i Järbo

Tar tacksamt emot alla upplysningar jag kan få.

Hälsningar,

Christer Berggren

Västerhaninge

mobiltel 0704413386

christer.berggren3@comhem.se

Anor sökes 835

Jag vill gärna komma i kontakt med ättlingar till Smedssläktorna Uddström, Löfqvist och Backström i Värmland.

Jag har forskat på dessa mina släkter sedan 1980 och har, på de flesta led, hittat tillbaka till 1600-talet. Men hur ser det ut i nutid?

Ni som har anknytning till dessa släkter, ring, maila eller skriv till mig så kan vi byta information.

Roald Sundberg

Nordengatan 23

752 64 Uppsala.

Tel: 0732-18 93 09.

roald.sundberg@gmail.com

Anor sökes 836

”Jag efterlyser en person som heter Karl Eriksson, född 1859 1014 i Rolfbol i Värmskog, och hans mor Britta Stina Eskildsdotter på samma plats, född 1830 1014.

De utvandrade till Amerika 1881 i april/maj. Är det någon som vet något om vart de tog vägen?”

Marianne Holmberg

Bryggareg. 17

641 45 Katrineholm

tel. 070 - 27 75 803

Anor sökes nr 837

Jag har kört fast på min farmors mamma. Hon hette Emma Andersson och var född 1884 13 sep. i Tyngsjö.

Hennes föräldrar kommer från Kristinehamn. Emmas mamma står som lösdrifverskan Anna Eriksson dotter från Kristinehamn i husförhörslängden i Tyngsjö. Det står ej när hon är född eller ålder där.

Emmas pappa heter Frans Johan Andersson också från Kristinehamn, men jag har ingen ålder på honom heller. De ska även ha utflyttat från Tyngsjö till Kristinehamn 1884 16 september. Men jag finner dom ej där. Kanske nån har bättre lycka att hitta dem och kan hjälpa mig ?

Sara Sundberg

Jungfruv 65 b

79134 Falun

sara_o_nicklas@hotmail.com

Domboks- forskning

Vill du veta mer om hur man forskar i domböcker, bör du absolut gå in på www.domboksforskning.se. Den hemsidan innehåller mycket matnyttigt både för nybörjaren och den lite mer erfarne.

Föreningen Bergslagsarkiv

All personhistorisk forskning mår bra av att sättas in i ett större sammanhang. Särskilt tacksamt kan det vara om man i sin forskning hamnar i bergslagsområdets industrihistoriska miljöer.

Alla som är intresserade av Bergslagens historia och kultur, och gärna lägger ett arkivperspektiv på det, bör då känna till att det finns en särskild förening som arbetar med detta.

Våren 1988 bildades Föreningen Bergslagsarkiv på initiativ av dåvarande arkivchefen vid Värmlandsarkiv Bode Janzon. Föreningen bildades av institutioner som förvarade källmaterial från Bergslagen och delade föreningens syften. Efterhand har även bibliotek, museer, föreningar, kommuner, företag och enskilda personer anslutit sig.

Enligt stadgarna skall Föreningen Bergslagsarkiv

- sprida kännedom om arkiv som belyser Bergslagens historia
- väcka intresse för Bergslagens historia som den förmedlas genom dess arkiv
- främja den historiskt inriktade arkivforskningen rörande Bergslagen
- i övrigt verka för goda arkivförhållanden i Bergslagen

Med Bergslagen avses Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Värmlands, Västmanlands och Örebro län.

Föreningens syften uppfylls främst genom att årsboken Bergslagshistoria givits ut sedan 1989.

I 2007 års Bergslagshistoria kan man bl. a. läsa om häxbål i Grythyttan, skifferbrytning i Glava, introduktionen av invandrad arbetskraft vid Bolinder-Munktell och en överblick av den värmländska industrihistorien.

Vartannat år genomförs ett seminarium, som senast ägde rum i Uppsala med ett trädgårdshistoriskt tema. Hösten 2009 planeras ett seminarium i Karlstad.

Vidare kombineras alltid föreningens årsmöten i maj månad med en exkursion. Årsmötet 2008 förlades till Stabergs bergsmansgård i Falun, och inkluderade även ett besök vid Falu rödfärgsfabrik. Inför den närmaste framtiden planeras en utgivning av valda delar av föreningens årsböcker i ljudboksform.

Om du är intresserad av att veta mer om föreningens verksamhet eller bokutgivning, är du välkommen att kontakta Föreningen Bergslagsarkiv, c/o Värmlandsarkiv, Box 475, 651 11 Karlstad.

Thomas Kvarnbratt

SVAR svarar inte

I juninumret av VA framförde Lars Gunnar Sander en del synpunkter på SVAR's hantering av mantalslängderna.

De bilder som SVAR har lagt ut på nätet baseras på Kammararkivets bestånd. Tyvärr är det ett antal årgångar som saknas. Lars Gunnar undrar bl a varför SVAR inte kompletteringsfilmade dessa årgångar i de fall de finns bevarade i länsstyrelsernas arkiv.

Samtidigt frågar han sig varför SVAR håller kvar vid det egendomsliga röstningsförfarandet d v s SVAR tar fram material som saknas i förhållande till hur många som tryckt på Rösta-knappen.

Något svar på dessa frågor fick vi inte under sommaren, så i slutet av augusti skrev jag ett hovsamt brev till Anders Nordström, chef för SVAR i Ramsele, och bad om ett svar som jag kunde publicera i decembernumret.

Något sådant har jag inte fått och kan bara beklaga att SVAR inte bryr sig om den badwill som sådant agerande skapar. Jag har full förståelse för att SVAR har stora interna problem med kostnadsbesparingar och personalneddragningar. Men icke desto mindre tycker jag att kundkontakterna borde vara ett prioriterat område.

Åke Hörnqvist

Register till Västra Fågelviks kyrkböcker

Registrering:
Ulla Hansson, Töreboda

Födde 1798-1861

1829 poster

Vigde 1798-1874

504 poster

Döde 1797-1874

1414 poster

CD-skiva.

Excel-format. Excel-viewer ingår

Pris: **140 kr** (ej medlemsrabatt)

Ur andra medlemsblad

Värmlänningar

AnRopet 2008:4 (StorStockholms Genealogiska Förening)

Nainsättlingar – se hit!
Av Britt-Marie Modig

Diskulogen nr 82 (Föreningen DIS)
Brasilienfararen Arvid Lundqvist
av Stig och Arnold Lagerfjärd:
Fadern hette Per Lundqvist och kom
från Skinneryd i Sunne.

Gräns-Posten september 2008
(Gränsbygdens Släktforskare)
Släktutredning *av Roland Olsson:*
bl a folk från Alster, Bro, By,
Svanskog och Säffle.

Runslingen 2008:3
(Föreningen Släktforskare i Uppland)
Det glömda nederlaget: Dänholmen,
svenska Pommern, augusti 1807
av Stefan Spett: bland de 627 man
som föll i fransk fångenskap fanns
soldater från Närke-Värmlands
regemente och Värmlands
Fältjägare.

Slækt & Slekt 2008:3 (Solør
Slektshistorielag)
Lång-Kristoffers finske slektsnavn:
Honkainen! *av Jan Myhrvold.*
Skredder-Marte – en slktsfortelling
fra Gjesåsen *av Jan Myhrvold:*
Marte var född 1836 i Järpliden.

Släkthistoriskt Forum 2008:4
(Sveriges Släktforskarförbund)
Ett ölcafé på söder 1917
av Åke Adolfsson: bl a nämns
tecknaren Gunnar Lincoln Torgny
Sjöstedt från Färnebo. Efterlysning
avseende Bogerud, Fölsvik och
Gunnerud i Östra Ämtervik.

JLS-Nytt 2008:3 (Jämtlands
Lokalhistoriker och Släktforskare)
Efterlysning avseende Jan Larsson
Berg född 1856 i Sunne.

Övrigt

Släktforskaren 2008:2 (Helsingfors
Släktforskare r.f.)
Vad ska man ta sig till med sina
gamla släktpapper? *av Petra
Hakala.*

Släkthistoriskt Forum 2008:4
(Sveriges Släktforskarförbund)
Ett tragiskt 90-årsminne – spanska
sjukan *av Sten-Eric Lindström.*
Dramatiken kring de vita bussarna
av Gustaf von Gertten.

Medlemstidning 2008:4
(Trollhättebygdens Släktforskare)
Kartan *av Anna-Lena Andersson*

Västanbladet 2008:3
(GöteborgsRegionens Släktforskare)
GIDx i Genline FamilyFinder 2
av Ann-Louise Paulsson.
Skatter och gamla uttryck *av Pär-
Olov Odmer.*

Barndop under gången tid

Hembygdsforskaren Trygve Persson
i Torsby berättar 1981 följande om
barndop i Fryksände:

Enligt 1686 års kyrkolag skulle
barnen döpas senast åtta dagar efter
födelsen. Befolkningen uppfattade
odöpta barn som hedningar och dessa
skulle, om de dog före dopet bli osa-
liga. Därför döptes barnen endast
några dagar gamla.

Vid själva dopet deltog modern
inte. Hon var utesluten ur försam-
lingen intill dess hon hade kyrktagits
40 dagar efter förlossningen. Barnet

bars fram av gudmodern.

Dopvittnen eller faddrar, oftast
fyra, var närvarande. Att vara fadder
uppfattades som en hedersbevisning
och innebar ett ansvar för barnet om
något skulle hända föräldrarna. Det
var ett slags försäkringssystem som
behövdes, eftersom föräldralösa barn
inte var ovanliga på den tiden.

Ända inpå 1600-talet var det van-
ligt att barnet vid dopet nedsänktes i
vatten. Senare nöjde man sig med att
endast vattenbegjuta huvudet.
Ett dop var påfrestande för barn.

Uppvärmda kyrkor är av sent datum. I
Fryksände kyrka insattes värmekamin
först omkring 1885.

En annan påfrestning för barn var att
man före omkring år 1800 i regel red
på hästrygg till kyrkan.

Dop i hemmen och dop på pastors-
expeditionen för fattigt folk började
i städerna omkring 1750 och sedan
spred sig så småningom till lands-
bygden.

I Fryksände församling förekom
dop i hemmen mycket sällan.

Boktips

I min enfald har jag trott att dagens komplicerade skattesystem är ett sena tiders påfund. För mig har den äldre skattelagstiftningen förefallit relativt okomplicerad, såsom den framträder i jordeböcker och mantalslängder. Men efter att ha läst Lars Erik Westerlunds ”Skatterna i Ekshärad och Råda socknar under 1500-talet” är jag fullt på det klara med, att den fiskala uppfinningsrikedomen i äldre tider varit minst lika utvecklad som dagens – ja, kanske t o m ett snäpp värre eller vad sägs om följande uppsättning av skattetyper:

- Årliga räntan
- Matgivepenningar
- Fodringar
- Kvarntullpenningar
- Lagmansräntan
- Tingsgården
- Tavernapenningar
- Kyrkans tionde
- Extraskatter (ofta för olika krigiska ändamål)

**Lars Erik Westlund:
Skatterna i Ekshärads och Råda socknar
under 1500-talet.**

230 sidor, Spiralbindning

Pris 250 kronor + ev. porto.

Boken kan beställas hos författaren.

Adress: Bäckvägen 2, 683 34 Hagfors eller
tel. nr. 0563 -71022

Alla var inte i bruk samtidigt eller ens samtidigt i hela riket. Dessutom gällde särskilda regler för frälsehemman och deras landbor samt kyrkans folk.

När man läser Westerlunds imponerande kartläggning, får man också indirekt en inblick i skatteindrivningens vardag. Det är lätt att föreställa sig de mängder av oxkaravaner som drog fram genom Sverige. Under åren 1564-68 inlevererade Västersysslets fögderi (Fryksdals, Gillbergs, Jösse, Nordmarks och Älvdals härader) inte mindre än 2.037 oxar och 98 kor. Det blir i snitt 509 oxar och 25 kor per år.

Om man till detta lägger att många andra fögderier säkert hade lika stora leveranser till Stockholm eller andra kungliga slott, gårdar och borgar, måste de stora oxdrivningarna ha varit en mycket vanlig syn ute på dåtidens vägar eller kanske rättare sagt kostigar.

Oxarna var dock bara ett av de tillåtna betalningsmedlen. De vanligaste var pengar, oxar, spannmål, järn, skinn tjära och smör. För att kunna omvandla de senare till pengar måste fogdarna ha bedrivit en omfattande handel på det lokala planet.

Ur ett strikt genealogiskt perspektiv är det den detaljerade redovisningen av de enskilda skatteadministratörerna som är av störst intresse. Tacksamt nog finns ett alfabetiskt personregister över dessa. Det omfattar 630 personer.

Åke Hörnqvist

Namn åt de döda Förbundet belönar deltagarna

För att ytterligare sätta fart på projektet ”Namn åt de döda” har förbundsstyrelsen beslutat om att införa en belöningsstege för dem som åtar sig att hjälpa till med projektet. Då det är viktigt att uppgifterna är så kompletta som möjligt utgår belöningarna för kompletta uppgifter. Se projektets hemsida: www.genealogi.se/dodb/

■ 5.000 kompletta uppgifter: CD-skivan Sveriges Dödbok 5 när den kommer ut 2010, värde ca 550 kr, inkl. frakt

■ 12.000 kompletta uppgifter: Ovanstående samt en årsprenumerering av Släkthistoriskt forum plus Årsboken 2010, värde ca 1.000 kr inkl. frakt

■ 18.000 kompletta uppgifter: Allt ovan samt Elgenstiernas två kompletteringsband, värde ca 2.900 kr inkl. frakt.

Detaljerade upplysningar lämnas av projektledaren Anna-Lena Hultman annalena@genealogi.se

Saxat från ”ANGELÄGET” 2:2008

Värmlandslitteratur på nätet.

Några berömda skrifter som behandlar Värmland finns inscannade och utlagda på nätet.

Ex.:

Fernow ”Beskrifning öfver Värmland” Upplagan 1898 Ca 570 sidor.

Ludvig Borgström, ”En resa i Vermland sommaren 1845”.

Gå till <http://hembygd.nyed.se> och välj ”Litteratur” i länkraden.

Julklappstips

Under några veckor har jag njutit en anrättning med mersmak. *Karlstad i förändring - en tidsresa* är titeln på den DVD skiva Värmlandsarkiv presenterat under hösten 2008.

Arkivpedagog Olle Nilsson har utifrån Kvarteret Mercurius tagit ett intressant och givande grepp om inte bara stadens utan vår samtids historia.

Skivan är trevligt gjord med fakta och fördjupning som lockar till arkivstudier inte minst. Vi får vandra gata för gata runt kvarteret och varje fastighet bjuder på film, ljud och bilder. Genom människor som levat och verkat i kvarteret kommer vi vidare bakåt i historien. Vi får träffa handlare som börjat sin levnads bana i andra länder. Vi får följa dom genom krig och flyktsituationer men vi får även lära känna några av de svenska militärer som spelade olika roller i Andra Världskriget. Vi kikar in på bakgårdar och i herrskaphem.

Den värmländska högläsningstraditionen passar utomordentligt bra in här och ger en extra dimension åt de berättelser och ögonvittnesskildringar som ges. För den som har sina anor i 1800 talets Karlstad kan skildringar från Biskop Rundgrens salonger ge precis den dimension man aldrig får via arkiven – beskrivningar hur gäs-

Finns att köpa på Arkivcentrum och hos bokhandlarna i Karlstad. Pris: 300 kr.

terna inte bara såg ut utan också lät och förde sig. Detta är mycket mer än Kvarteret Mercurius.

För att klargöra betydelsen av t.ex. en affärs verksamhet har Olle Nilsson tillåtit sig göra flera utflykter i såväl Karlstad som övriga landet. Detta är ett grepp jag gillar. Vi besöker en mängd platser utanför kvarteret som Mosaiska begravningsplatsen, Tuppenhof, Mariebergsskogen, Nickebo, Bergsons, Tingvalla IP och Sjötul-len.

Trevliga tidningsartiklar, originalhandlingar med renskrifter, reklambroschyrer för kläder samt en mängd av mycket vackra fotografier gör produktionen allmänt småputtrigt trevlig. Det stora antalet journalfilmer livar upp och ger minnen.

Visst kommer jag ihåg elefanterna som gick genom stan varje gång Circus Scott kom på besök. Norsen som köptes i Saluhallen och som mormor stekte i smör. Det man önskar när man tar del av allt detta är att man skulle kunna förmedla lukt! Känna kaffedoften med allt nybakat från våra konditorier som Hugo Nilssons och Ekmans.

Min favoritaffär låg här: Nygren & Åhlins. De flyttade sedan till Sägverksgatan och blev Fixa Järnia. I dagarna upphör den butiken och därmed är ett betydelsefullt kapitel i stadens historia till ända.

Det är verkligen en bra rubrik som satts på denna skiva – Karlstad i förändring – en tidsresa. Inte bara innehållsmässigt utan även till form är skivan en tidsresa. Länkar till hemsidor finns i stor mängd för den som vill gå vidare i sin forskning och till och med källregistret är osedvanligt trevligt utformat.

Det här är en produktion som jag kan rekommendera. Om staden har råd så skulle man satsa på att ge varje nytt Karlstadshushåll en skiva i inflyttningspresent. Detta är inte någon överdriven reklam utan en trevlig historiestund utan vår vanliga Värmlandspatriotism.

Margareta Modén

Bygdeboken

Karl Gustaf Lindgren – mångårig ledamot i föreningens styrelse – är nu klar med sin bok om Glava Södra Finnskog.

Den handlar om bebyggelsen under perioden 1638 – 2000 samt de människor som bott i denna trakt.

”Där finnar bröt och röjde....”

Inbunden, ca 400 sidor med 100 foton.

Pris 300:-+ porto.

Den kan rekvireras direkt från författaren.

Tel 0533-14124

eller mail: 0533-14124@telia.com

Christina Andersdotter, f. 17/9-1863 i Smådal, Brunskog var min farmors mor, og hun er min oldemor.

Hun var eldst av tre søsken, og vokste opp i Nordstuga, Smådal i Brunskog. Christina arberidet som Piga, og giftet seg 24/10-1885 i Brunskog med Nils Andersson, f. 18/10-1855 i Edane, Brunskog. Christinas fars slekt har sine røtter i Brunskog, Mangskog, Västra Ämtervik og Stavnäs.

Kvinnene i slekten hadde stort sett et yrke, og det var Piga. De fleste mennene i slekten var torpare, bønder, backstusittare og arbeidere, det finnes også soldater, kyrkoherder, en nämde-mann og en kronobefallningsmann.

Den eldste kjente i slekten er **Håkan Werme**, f. ca. 1490, kronobefallningsmann ved Kronobergs slott i Småland, han er Christinas 7. tippoldefar, og skjøtte sølvtransporterne fra Sala Silvergruber til Uppsala for Gustav Wasa. Håkan Werme døde igjennom halshugging, i Uppsala i 1558, og mistet antakelig nakken fordi han "försnillade" en del sølv fra sølvtransporterne. Håkan Wermes barnebarn, **Paulus Nicolai Wermius**, f. ca. 1570 i Stavnäs, var den 1. kyrkoherden i Brunskog, og Christinas fars slekt, går ut i fra hans datter, **Dordi Pählsdotter**, f. i Högerud.

Christinas mors slekt kommer fra smedslekten **Hjerpe**, med utspring i Lungsund, de fem første kjente generasjonene var virksomme som mestersmeder og mestersvenner i Lungsund, og den eldste kjente er Christinas 4. tippoldefar, **Sven Hjerpe**, hammarsmedmester, f. 1630, d. 17/5-1708 i Ackkärr, Lungsund, gift med **Johanna Jacobsdotter**.

Hjerpeslekten spredte seg til flere ulike jernbruk og sogn i Värmland. Det ble født mange barn i smedfamiliene, og den største barneflokk hadde Christinas 2. tippoldefar, **Olof Hjerpe**, f. 23/4-1699 i Ackkärr, Lung-

sund, han var gift 3 ganger, og hadde også en utomekteskapelig affære, han fikk tilsammen 17 barn, 11 gutter og 6 jenter. Olof Hjerpes 1. hustru, **Katarina Johansdotter Schröder**, tysk/vallon, f. 21/5-1706 i Fors, Kroppa, er Christinas 2. tippoldemor, og den eldste kjente i Katarinas slekt, skal angivelig være, **Crins van der Ve-echt**, f. ca. 1585, dragsmed fra byen Aachen i Tyskland, d. etter 1659 i Storfors bruk, Kroppa.

Stina Nilsdotter Heter, f. 15/1-1770 i Råglanda bruk, Nyed, gift med **Jacob Jacobsson Hjerpe**, hammarsmedmester, f. 6/4-1769 i Ackkärr, Lungsund, var Christinas oldemor, og den eldste kjente i denne slekten er **Erik Heter**, f. ca. 1650, hans etterkommere var smeder, og Christinas Heter aner finnes først og fremst i Nyed og Brunskog.

Christinas morfar var **Jonas Olsson**. Bonde. f. 18/12-1803 i Lund, Frykerud, gift med **Christina Jacobsdotter Hjerpe**, f. 28/11-1807 i Brunsberg, Brunskog. Slekten til Jonas Olsson har sine røtter i Frykerud, og de fleste i slekten var torpare og bønder, den eldste kjente i slekten er Christinas 3. tippoldefar, **Bryngel Håkansson**. Bonde. f. i Frykerud. Han var gift 3 ganger, og var fra Lene i Frykerud, ved sin 1. vigsle i 1686.

Som man ser i anetavlen, så har jeg noen tomme luker, og det gjelder slekten til nr. 13 **Maria Jonsdotter**, slekten til nr. 29 **Maria Andersdotter** og slekten til nr. 31 **Katarina Thoresdotter**. Jeg har ikke lykkes med å finne ut av deres slekt ennå, så hvis noen kjenner til deres aner, eller har rettelser/kompletteringer, eller spørsmål, så er jeg takknemlig om noen kontakter meg ang. dette.

Jeg vil gi en spesiell takk til slektsforsker **Gunilla Jonsson**, for hennes hjelp, og takker også de andre slektsforskerne i Sverige, som har gitt meg hjelp og svart på mine spørsmål ang. slekten til Christina Andersdotter.

Nr 142

Kilder:

- De originale kirkebøkene fra respektive sogn.
- Kirkebokregistre fra respektive sogn.
- SVAR - Riksarkivet.
- Svenska Smedslekter Band I.
- Värmlands Ortregister.
- Smedskivan 4 - 2005.
- FamilySearch.
- GeneaNet.
- Muntlige og skriftelige opplysninger fra nålevende slektinger i Sverige og Norge.
- Gamle brev og fotografier ang. slekt i Sverige.
- En delvis utført anetavle, om Hjerpeslekten, utført av en slekting i Sverige på 1990-tallet.

31/5 2007

Bente Løvli

Øst-Modumsveien, Rutenr. 508

NO-3370 Vikersund

NORGE

n-loevl@online.no

(I ovanstående text har jeg gjort ett avsteg från författarens manus. Enligt nyare norska skrivregler skall man inte längre använda genetiv s utan det skall omskrivas med det personliga pronomenet sin.

Författaren har följt dessa regler men för ett svenskt öga blir texten onödigt svårtillgänglig. Därför har jag tagit mig friheten att använda det gamla skrivsättet med genetiv s. Red. anm.)

Upprättad för Christina Andersdotter, f. 17/9 1863 i Smådal, Brunskog (S) fm m (11) t. Bente Løvli. Alla orter i (S) län

Antavla nr 142	Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	BrSk = Brunskog MSk = Mangskog
Nr 2-3 (1)	Generation II Nr 4-7	Generation III Nr 8-15	Generation IV Nr 16-31	Generation V Nr 32-63		
Nr 2, far	Olofsson	Andersson, Olof. Bonde	Nilsson, Anders	Persson, Nils. Bonde	6/3 1726, Brunskog - 20/10 1804, Brunskog	
Persson	Per	f 18/7 1784, Brunskog, Smådal	29/9 1758, Brunskog - 16/11 1823, BrSk	Eriksdotter, Anna	4/4 1731, Brunskog - 12/3 1809, Brunskog	
Anders	Bonde	d 23/1 1864, Brunskog, Smådal	Jordsdotter, Britta	Olofsson, Jord. Bonde	28/7 1719, Brunskog - 19/2 1795, Brunskog	
Hemmansägare	f 4/9 1812	g 26/12 1806, Brunskog	8	Claesdotter, Sigrid	7/12 1718, Brunskog - 6/7 1783, Brunskog	
f 24/10 1838	Brunskog, Smådal	Persdotter, Karin	Pålsson, Per. Bonde	Andersson, Pål. Bonde	24/9 1721, Mangskog - 5/6 1794, MSk	
Brunskog, Smådal	d 29/1 1859	f 9/9 1781, Brunskog, Gullshbyn	3/1 1753, Mangskog - 25/1 1833, BrSk	Nilssdotter, Ingrid	24/4 1724, Brunskog - 5/9 1795, Brunskog	
d 15/3 1909	Brunskog, Smådal	d 5/5 1868, Brunskog, Smådal	Jansdotter, Britta	Eriksson, Jan. Bonde	11/9 1720, Brunskog - 25/3 1803, Brunskog	
Brunskog, Smådal	g 26/12 1836, Brunsk. 4	9	28/9 1755, Brunskog - 28/1 1835, BrSk	Olofsdotter, Britta	21/1 1733, Brunskog - 6/1 1809, Brunskog	
g 6/9 1863	Persdotter	Svensson, Per. Bonde	Persson, Sven. Bonde	Jonsson, Per. Bonde	c 1683 - 23/9 1750, Mangskog	
Brunskog	Britta	f 26/6 1767, Mangskog, Åstenäs	27/9 1724, Mangskog - 26/6 1785, MSk	Jonsdotter, Kari	1694, Mangskog - 30/4 1758, Mangskog	
Nr 1, ansökare	f 1/4 1814	d 8/10 1838, Mangskog, Åstenäs	Nilssdotter, Britta	Olofsson, Nils. Bonde	1693, Mangskog - 20/10 1756, Mangskog	
Andersdotter	Mangskog, Åstenäs	g 1812, Mangskog	10	Nilssdotter, Marit	1695, Mangskog - 13/4 1777, Mangskog	
Christina	d 11/7 1887	Persdotter, Britta	Andersson, Per	Nilsson, Anders. Bonde	4/7 1705, Brunskog - 10/2 1768, Brunskog	
Piga	Brunskog, Smådal	f 15/12 1777, Brunskog, Åmot	28/10 1748, Brunskog - 31/8 1799, BrSk	Torbjörnsdotter, Anna	2/8 1713, Brunskog - 20/11 1778, Brunskog	
f 17/9 1863	Brunskog, Smådal	d 30/8 1820, Mangskog, Åstenäs	Eriksdotter, Britta	Nilsson, Erik	7/8 1718, Brunskog - 9/3 1766, Brunskog	
Brunskog, Smådal	5	11	25/12 1752, BrSk - 2/7 1829, Ne Ullerud	Olssdotter, Kerstin	12/2 1729, Brunskog - 19/4 1764, Brunskog	
d 12/11 1932	Olsson	Persson, Olof. Nybyggare	Olofsson, Per	Knutsson, Olof	24/9 1708, Frykerud - c 1764, Frykerud	
Brunskog	Jonas	f 8/2 1769, Frykerud, Lene	1/2 1740, Frykerud - 9/12 1785, Fryker.	Jonsdotter, Ingrid	5/8 1713, Frykerud - c 1759, Frykerud	
g 24/10 1885	Bonde	d 17/12 1827, Frykerud, Dedetta	Elofsdotter, Kjerstin	Bryngelsson, Elof	20/9 1699, Frykerud - 4/3 1753, Frykerud	
Brunskog	f 18/12 1803	g 23/10 1796, Frykerud	12	Nilssdotter, Ingrid		
Andersson	Frykerud, Lund	Jonssdotter, Maria				
Nils	d 17/8 1853	f 1765				
f 18/10 1855, Brunskog	Brunskog, Toltan	d 11/6 1828, Frykerud, Dedetta				
Nr 3, mor	g 26/12 1829, Fryker.	13				
Jonasdotter	Hjerpe	Hjerpe, Jakob Jakobsson. H:smed:m	Hjerpe, Jakob Olofsson. Mästersmed	Hjerpe, Olof. Hammarsmedstare		
Kajsa	Christina Jacobsdotter	f 6/4 1769, Lungsund, Ackkärr	1734, Lungsund - 9/4 1795, Nyed	Schröder, Katarina Johansdotter	1706, Kroppa - 1745, Lungsund	
f 1/3 1842	f 28/11 1807	d 20/6 1828, Brunskog, Brunsberg	Andersdotter, Maria			
Frykerud, Ringstad V	Brunskog, Brunsberg	g 7/11 1790, Nyed	14			
d 7/7 1895	d 16/1 1889	Heter, Stina Nilssdotter	Heter, Nils Andersson. Mästersmed	Heter, Anders Eriksson. Hammarsmedsm.	1687 - 29/5 1761, Nyed	
Brunskog, Smådal	Stunne	d 28/10 1810, Brunskog, Brunsberg	19/1 1741, Nyed - 19/3 1794, Nyed	Hjerpe, Helena Nilssdotter	22/8 1704, Lungsund - 30/7 1790, Nyed	
		7	Thoresdotter, Katarina			
		15	1742, Brunskog - 23/4 1808, Nyed, Näs			
31/5 2007						

Valberedningen

Vid årsmötet i mars skall ny styrelse utses.

Valberedningen är tacksam för synpunkter på styrelsens sammansättning. Tag därför gärna kontakt med någon av nedanstående personer:

Lars Gunnar Sander (sammank.)
054-87 27 54
lgsander@telia.com

Eva Lejrin
054-15 12 97
eva.lejrin@telia.com

Margareta Modén
054-56 07 58
margareta.moden@comhem.se

Forskarförteckning

På försommaren 2007 gick vi ut med ett upprop för att få in fler forskare i den forskarförteckning, som vi har på vår hemsida.

Peter Borg, som är ansvarig för uppdateringen, meddelade i början av nov. att förteckningen nu omfattar dryga 70-talet forskare. Eftersom föreningen har drygt 1.200 medlemmar, tycker Peter att den åtminstone borde vara uppe i 100.

Han vill därför rikta en enträgen vädjan till alla våra duktiga forskare att lätta lite på förlåten till sina skatter. Anmälningssblanketten finns på hemsidan.

Till alla våra nya medlemmar vill han också lämna ett tips att besöka hemsidan för att utröna, om det finns forskare som varit inne på "min" släkt eller "min by".

Nr 143

Christina Ruus föddes den 14 januari 1847 i Boda, Trankil sn som fjärde barn till Lars Ruus och Maria Göransdotter Mossberg. Av de sammanlagt 7 barn som föddes dog 3 i späda ålder. Yngsta barnet, Anna-Lena, emigrerade till Amerika den 29 augusti 1891 tillsammans med maken och guldsmeden Lars Lars Ludvig Kirback. Ludvig föddes den 12 januari 1859 i Åmål.

1867 tar drängen Fredrik Andersson, född 1843 i Lennartfors Trankil sn, ut lysning för sig och Christina. De hinner dock inte gifta sig, Fredrik dör någon gång före 23 september. Christina föder en son den 23 september som döps till Karl. I födelseboken har prästen antecknat "dess oäkta son, som fader angavs drängen och lösdrivaren Fredrik Andersson" och i husförhörslängden "oäkta fader Fredrik Andersson" samt "barnafadern avgick med döden innan äktenskapets fullbordan".

Den 30 september 1870 tar Erik Eriksson (se antavla nr 141), född den 3 augusti 1843 i Sundsbyn Västra Fågelvik, ut attest för lysning för sig och Christina. Lysningen sker den 7 oktober och vigseln den 1 januari 1871 i Trankil. Erik och Christina hinner alltså inte vara gifta ett år innan hon dör i Boda Trankil den 7 oktober 1871 av hjärtklappning. Hennes son Karl tas om hand av hennes kusin, fanjunkaren Gustaf Adolf Ruus född 1846 i Glava sn. I folkräkningen 1900 återfinns Karl i Färgelanda sn, som ogift vävare och med efternamnet Fredriksson Ruus.

Källor är, förutom kyrkböckerna för Fågelvik och Trankil socknar, även Mossbergs-boken (sammansäld av Pelle Norelius), Anbytarforum och andra släktforskare i Fågelvik med omnejd.

30/12 2006
Ulla Hansson
Valla Torpelund 30
545 93 Töreboda
uahan@telia.com

Nytt lokalombud på Hammarö

Solweig Nyström avlöser Gunvor Carlsson som lokalombud på Hammarö.

Solweig har sina rötter på ön, både på fars och mors sida och är sedan många år aktiv i Hembygdsföreningen. Enklast kan hon nås via e-post: solmari@telia.com

Gunvor, som bott på Hammarö i 40 år, har varit vårt ombud de senaste fyra åren.

Nu har hon beslutat att koncentrerat sin forskning till Väse, där hon också har merparten av sin anfäder.

Antavlor

Gunnar Jonsson – ansvarig för redigeringen av antavlorna – rapporterar att köbildningen börjar släppa.

Därför ser han gärna att han får in fler antavlor, gärna med en medföljande text om någon av anfäderna.

Om du undrar hur du skall skriva antavlan, kan du gå in på vår hemsida VärmlandsRötter och klicka på "Värmländska Anor" – "Publicerade antavlor" – "Skicka in".

Upprättad för Christina Ruus, f. 14/1 1847 i Boda, Trankil(S)					Orter i (S) lån om inte annat anges	
Antavla nr 143	Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	
Nr 2-3 (1)	Generation I Nr 4-7	Generation II Nr 8-15	Generation III Nr 16-31	Generation IV Nr 16-31	Generation V Nr 32-63	
Nr 2, får	Ruus Jonas Stensson Bonde f 25/6 1788	Ruus, Sten. Tullnär, gränsridare f 3/10 1754, Trankil d 30/8 1835, Trankil, Skomsnäs g 1778	Ruus, Niklas Jonsson. Tulluppsyningsm. 1713, Nössemark - 7/12 1779, Trankil Tranaea, Elin Stenarsdotter 1719 - 8/6 1769, Trankil, Skomsnäs	Ruus, Niklas Jonsson. Tulluppsyningsm. 1713, Nössemark - 7/12 1779, Trankil Tranaea, Elin Stenarsdotter 1719 - 8/6 1769, Trankil, Skomsnäs	Ruus, Jonas. Tullnär Oxelgren, Gertrud Bryntesson, Stenar Larsdotter, Guro f Ärtemark(P), Grean N	c 1670 - 1746, Nössemark(P) d 1772 i Nössemark(P) f c 1676
Lars Gustaf	Trankil, Skomsnäs d 10/2 1844	Brask, Kristina Maria "Märta" f 13/3 1758, Blomskog, Breviken d 10/4 1810, Trankil, Skomsnäs	Brask, Georg Görän. Kronolänsman 1726, Töcksmark - 3/12 1793, Silbodal	Brask, Samuel Samuelsson. Tullnär Wahlenberg, Sara Töresson, Olof. Kronoskogsaktare 1699, Töcksm. - 1754, Töcksm.	Brask, Samuel Samuelsson. Tullnär Wahlenberg, Sara Töresson, Olof. Kronoskogsaktare 1699, Töcksm. - 1754, Töcksm.	1689 - 7/2 1757, Blomskog 1698, Trankil - 18/12 1782, Blomskog
Ågare	Trankil, Viker N 4	Trankil, Viker N 4	Tyxell, Ellicka Olofsdotter 1726, Töcksmark - 4/4 1811, Silbodal	Tyxell, Ellicka Olofsdotter 1726, Töcksmark - 4/4 1811, Silbodal	Brattström, Margareta 16/3 1698, Blomskog - 1773, Töcksmark	1669, Boda-1741, Boda
f 20/9 1814	Renström Anna Stina f 19/12 1792	Renström, Christopher. Visiteur f 23/9 1760, Trankil, Gyltenäs d 23/8 1817, Trankil, Viker N g 26/11 1787, Trankil	Renström, Andreas Andori. Komminister 19/8 1709, Boda - 24/4 1790, Trankil	Renström, Andreas Andori. Komminister 19/8 1709, Boda - 24/4 1790, Trankil	Renström, Andreas Jonae. Komminister 1669, Boda-1741, Boda	21/4 1687, Brunskog. Åmot - 11/10 1751, Boda
Trankil, Boda	Trankil, Viker N d 3/1 1886	Trankil, Viker N d 7/11 1851, Trankil, Viker N	Wahlenberg, Kristina Ingegerd g 26/11 1787, Trankil	Wahlenberg, Kristina Ingegerd g 26/11 1787, Trankil	Wahlenberg, Jonas Kristoffer. Tullnär 1687, Trankil - 1766, Trankil	1687, Trankil - 1766, Trankil
d 7/10 1871	Mossberg Göran f 20/4 1797	Mossberg, Gabriel. Trumslagare f 19/12 1744, Blomskog, Lofflund S d 23/10 1818, Blomskog, Boda La g 1774, Blomskog	Persdotter, Ingegerd. Madame f 9/2 1765, Trankil, Viker N d 7/11 1851, Trankil, Viker N	Segolsson, Per. Kloockare 1733, Blomskog - 11/11 1787, Trankil	Ruus, Helena Margareta 1703, Trankil - 20/4 1769, Trankil	1703, Trankil - 20/4 1769, Trankil
Trankil, Boda	Trankil, Viker N 5	Trankil, Viker N 5	Tolsdotter, Anna 12/7 1734, Holmedal - 1821, Trankil	Tolsdotter, Anna 12/7 1734, Holmedal - 1821, Trankil	Jönsson, Tol. Bonde Engelbrektsdotter, Anna Mossberg, Hans. Sergeant Graf Ullmark, Catharina Olufsson, Jon. Bonde Olsdotter, Karin Andersson, Peder. Fjärdingsman Larsdotter, Elin Persson, Oluf Olofsdotter, Malin	1684 - 1757, Holmedal 1698 - 1759, Holmedal c 1673, Blomskog - 8/6 1753, Blomskog 1672, Ransäter - 18/6 1749, Blomskog c 1677 - 1775, Blomskog 1689, Blomskog - 1751, Blomskog 1677, Blomskog - 1754, Blomskog c 1688, Ärtemark(P) - 1755, Blomskog 1669, Silbodal - 1755, Silbodal f 1681, Silbodal
f 3/8 1843, V Fågelvik	Blomskog, Boda La d 23/6 1857	Blomskog, Boda La d 15/1 1819, Blomskog, Boda La	Jonsdotter, Malin 23/1 1718, Blomskog - 1786, Blomskog	Jonsdotter, Malin 23/1 1718, Blomskog - 1786, Blomskog	Persson, Oluf Olofsdotter, Malin	1669, Silbodal - 1755, Silbodal
Nr 3, mor	Blomskog, Boda La 6	Blomskog, Boda La 6	Persson, Lars. Bonde 1719, Blomskog - 1785, Blomskog	Persson, Lars. Bonde 1719, Blomskog - 1785, Blomskog	Larsdotter, Elin Persson, Oluf Olofsdotter, Malin	c 1688, Ärtemark(P) - 1755, Blomskog 1669, Silbodal - 1755, Silbodal f 1681, Silbodal
Mossberg	Nilsdotter Catharina f 22/11 1791	Danielsson, Nils f 1741, Blomskog	Ekerot, Daniel Segolsson 1689, Blomskog - 1775, Blomskog	Ekerot, Daniel Segolsson 1689, Blomskog - 1775, Blomskog	Ekerot, Segol Jonsson Kråka, Anna Margareta Olsdotter	1640, Blomskog - 1700, Blomskog 1664, Blomsk. - 1745, Långserud
f 8/1 1817	Blomskog, Ekenäs d 28/4 1869	Nilsdotter, Maria f 1749, Trankil d 1830, Blomskog	Nilsdotter, Catharina d 1764, Blomskog	Nilsdotter, Catharina d 1764, Blomskog		
Trankil, Boda V	Blomskog, Boda La 7	Blomskog, Boda La 7				
30/12 2006			15			

VINTER- OCH VÅRPROGRAM 2009

Datum	Ämne	Ansvarig
To 22 jan	Kjell Fredriksson - har Gustaf Fröding någon framtid?	KG Lindgren
Må 2 feb	Fikaträff - De glömda arkiven	Margareta Modén
To 12 feb	Ulf Andersson - Galgplatser	KG Lindgren
To 5 mars	Fikaträff - Hur en bygdebok blev till	KG Lindgren
To 12 mars	Maria Klässbol - Ansikten i det värmländska släktträdet.	KG Lindgren
Lö 21 mars	Släktforskningens dag	Bengt Nordstrand
Lö 28 mars	Årsmöte	Bengt Nordstrand
To 23 april	Lars Gunnar Sander om bouppteckningar	Lars Gunnar Sander
Må 4 maj	Fikaträff	Eva Lejrin

Släktforskningens dag börjar kl 10.00 och årsmötet kl 13.00.
Övriga programpunkter börjar kl 19.00

På Fikaträffarna svarar var och en för sitt "fika", på de övriga träffarna bjuder föreningen på kaffe med dopp.

Medlemsavgiften

Avgiften för 2009 blir densamma som för 2008 d v s 150 kr samt 50 kr per tillkommande familjemedlem.
Medlemmar boende i Norge betalar 140 norska kronor samt för porto 50.
Inbetalningskortet bifogas denna tidning.

Vi som har hand om ibladningen i tidningen, vill väldigt gärna att du betalar senast i januari så att vi slipper trasset med påminnelserna, när vi skall skicka ut nästa nummer av tidningen.

